49ᵉ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1653 Կ. ՊՈԼԻՍ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 9–22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1906 6 ՇԷՎՎԱԼ 1324 – 9 ԹԷՇՐԻՆԻ ՍԱՆԻ 1322

Journal Armenien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿԸ ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در
صاحب امتیازی: ارمانس فرید
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ 10 ՓԱՐԱ

ԿՂԵՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

Ս. ՊՕՂՈՍ ԻՐ ԲՈՂՈՔԸ
Տ. ՍԱՀԱԿԱՑ ԿԸ ԴԱՐՁՆԷ

Բ.

Առաքելական դարու եկեղեցականաց այդ բացարձակ ամայութիւնն է որ չարունակեց յաջորդ դարերու մէջ ալ։ Որով ըստ Տերտուղիանոսի (Դ. դար) «սրբազան կարգերուն մէջ» մտնողները «ժուժկալութիւն յանձն առին», հրաժարելով իրենց ամուսիններէն, և այնպէս վերահաստատեցին իրենց մարմնոյն պատիւը՝» որ ամուսնութեամբ խախտուած կը թուէր այն ծայրայեղ մատենագրին։ Որով կ'ըսէ Որոգինէս (Դ. դար) թէ «քահանայք» փոխանակ մարմնաւոր զաւակաց՝ հոգեւորներ միայն կրնան ունենալ։ Որով Պօղոս Սամոստացւոյն պէս ղեղծ եպիսկոպոս մը (Դ. դար) ձեռնադրութեամբ ստիպուեցաւ «հեռացնել կինը»։ Որով Նիկիոյ Ժողովը (Դ. դար) պատուիրեց ոչ մէկ եկեղեցականի բնակակից կին պահել»։ Որով Եւսեբիոս կը պատմէ թէ եկեղեցականք «հարկաւորապէս ժուժկալութիւն կը պահեն։» Որով Եդեսիոյ Աբրահամ եպիսկոպոսը (Դ. դար) «կին չունէր, իւր ամուսինն հօտը լինելով»։ Որով Ս. Եպիփան (Դ. դար) կ'աւանդէ թէ եկեղեցին քահանայութեան կ'ընդունի «զայն միայն որ կամ կոյս է, կամ զայն որ եթէ ամուսնացած է կը հրաժարի կնոջէն, կամ զայն որ կորուսեր է կինը»։ Որով Ս. Հիերոնիմոս (Ե. դար) կ'ըսէ թէ բոլոր աշխարհ, կամ թէ «Արեւելից, Եգիպտոսի և Հռոմայ եկեղեցիք՝ կոյս կամ ժուժկալ կղերներ միայն կ'ընդունին, պահանջելով ամուսնաւորներէն հեռանալ իրենց կիներէն»։ Որով Սիսիանոս (Ե. դար) եպիսկոպոսանալու համար ստիպուեցաւ «զատուիլ ամուսնէն»։ Որով ըստ Սոկրատայ (Ե. դար) Թեսաղիոյ, Թեսաղոնիկէի և Ելլադայի եպիսկոպոսունք (և այս միայն իրենք ճանչցածները) բացարձակ հեռի կ'ապրէին կանանց կենակցութենէ։ Որով մեր հայրապետք ու եպիսկոպոսունք առ հասարակ, սկըսեալ Լուսաւորչէն, կամ կոյս էին և կամ ձեռնադրութենէ առաջ իրենց կանայքը զետեղած մենաստանաց մէջ։ Որով Յաճախապատում (Ե. դար) գովեստը կ'ընէ մեր «եպիսկոպոսաց և քահանայից և սարկաւագաց և դպրաց որք կուսութեամբ նահատակին»։ Որով հայ ժողովուրդը գայթակղեցաւ և պաշտօնընկեց ըրաւ Գրքիչոյ և իւր կղերը՝ որոնք կանանց հետ կը կենակցէին։ — Եւ այդ դարերու այդքան տխեղերական և բացարձակ սովորութիւն մը, որ բնական և այնքան դիւրին վիճակ մը չէ անշուշտ, պարզ քմահաճոյք մը գոհացնելու համար չէր ապրեր. այլ Ս. Եպիփանի ըսածին պէս՝ «Յիսուսի պաճանջը» և «առաքելական կանոնը», կամ ըստ ժողովոյն Կարթագինէի՝ Առաքելոց վարդապետութիւնը և (անոնցմէ եկած) հին աւանդութիւնը» էր որ հաստատուն կը բռնէր զայն։ Եւ այդչափ դարերու տիեզերական եկեղեցին՝ կղերին կնամոլութիւնը երբեք հակառակ չգտաւ «զոր Աստուած զուգեաց մարդ մի՛ մեկնեսցէ» պատուէրին։ Պատմական անկեղծութեամբ սակայն նաեւ ամուսնաւոր կղերին գոյութիւնը, որ սակայն Դ. դարէն առաջ չի անցնիր, և բացարձակապէս ժամանակակից չէ անկնութեան, վասն զի եթէ այդպէս չլինէր, պէտք էր որ 1 ամուսնաւոր կղերն աւելի բազմաթիւ լինէր այն դարերուն, իբր աւելի դիւրին վիճակ մը, քան թէ ամուրին, ինչպէս է այսօր արեւելեան եկեղեցւոյ մէջ, ուր ընդհակառակն Դ. դարուն միայն «քանի մը տեղեր» կա՛ն ամուսնաւորներէն՝ ըստ Եպիփանու, և այն ալ եպիսկոպոսունք. և Ե. դարուն՝ ուր աւելի յաճախեալ էին, տակաւին ամենուրեք տարածուած չէին ըստ Սոկրատայ։ — 2, Պէտք էր որ հնութիւնը սովորական և ընտանի եղած լինէր զայդ ինչպէս այսօր, մինչդեռ բուռն ընդդիմութիւն մը կայ առոր դէմ Դ. դարէն իսկ. այդ շրջանի ժողովները, ինչպէս Ելւիրինի (300), Կարթագինէի երկուքը (390 և 401), Հռովմէականը (386), Տոլիդայինն (400 Տուրինին (401), Տուրոնիունին (460), Արաւսիոյի և Արելայսի (Ե. դարուն կիսուն) կը դատապարտեն ամուսնաւորներն ամէն աստիճանի. Դ. դարուն ժողովուրդը կը խորշի Ս. հաղորդութիւն ընդունիլ անոնց ձեռքէն, ինչպէս կ'իմանանք Գանգրիոյ ժողովէն. զանազան գաւառաց մէջ «կը պատժուին» ըստ Սոկրատայ և Հայ ժողովուրդը կ'արտաքսէ ամուսնաւոր Ասորի կաթողիկոսն ու կղերը։ — Ուրեմն անկասկածելի է թէ ամուսնաւորութիւնը՝ Գ—Ե դարուց մէջ նորամուտ էր և արդիւնք օրինազանցութեան։ Հաճելի կամ անհաճոյ, այս է պատմական մէկ ճշմարտութիւնը, զոր չենք կրնար սրբագրել։ Տրուլեան յոյն ժողովը (692) պաշտօնապէս և յաւերժապէս չարտօնեց այդ վիճակը իր կղերին, ի բաց առեալ եպիսկոպոսները, որոց կանայք պարտաւոր էին «հեռաւոր մենաստան մը քաշուիլ»։ Նոյն գրութիւնը Հայ եկեղեցին ալ թոյլատրեց ոչ պաշտօնապէս։ Իսկ Արեւմտեան Եկեղեցին միշտ դիմադրեց այդ նորամուտ ազատութեան, և չարունակելով առաքելական գրութիւնը, քահանայապետական վճիռներէ զատ՝ իւր զանազան ժողովներով, որոց թիւը Զ. դարէն սկսեալ՝ քսանըչորսը կ'անցնի, սանձեց ամէն ընդվզում զոր տեսաւ իւր կղերին այս կամ այն մասէն, և որոնք ժամանակի ընդհանուր բարուց. ցեղծման արդիւնք էին, ցեղծմունք՝ որոնք ծայրայեղ չափով կային աշխարհականաց մէջ ալ, և որոնցմէ դժուարաւ պիտի զերծանէր կղերը, եթէ նոյն իսկ կանամբի լինէր։ Իրաւ է թէ մերթ ընդ մերթ եղան նաեւ առանձնական ՚ամուսնաւոր փորձեր ամուսնութեան դէմ, բայց այն պարագան՝ որով առոնք անյաջողութեան մատնուեցան, կը ցուցնէ թէ առոնք ապիկար ճիգեր էին, և միշտ գերակշիռ մընաց Յիսուսի և Եկեղեցւոյ ձայնը։

Անկին և կանամբի վիճակաց համեմատութիւնն ալ եղաւ օգտակարութեան կողմանէ։ Եթէ ինձ ունէ բան մը կը մընայ ըսելիք, այն ալ երկու կէտեր են։ Առաջին, թէ ամուրութեան գաղափարը կրօնից պաշտօնէին համար՝ ոչ ոք կարող է սորվելու՝ թէ կար քրիստոնէութենէ յառաջ ալ. թէ Պուտտայի հետեւողք, Վեսդայի քրմուհիք և Հըռովմ և Եսինեան Հրեայք կուսակրօն էին. և Եգիպտացի, Պարսիկ, Յոյն, Թրակացի, Հռովմայեցի. Կելտ և այլ ազգաց քրմերը և նոյն իսկ Հրեայ քահանայք, թէեւ ոչ նոյնպէս ամուրի, բայց գոնէ իրենց կրօնական պաշտաման շրջանին մէջ ամուսնական կենակցութենէ հեռի կը մնային. Հրեայ ժողովրդեան՝ տասնութանեայ պատուիրաններն ընդունելու և Դաւթի ու ընկերաց՝ առաջաւորութեան հացէն ուտելու համար պայման դրուեցաւ՝ «Եղիք օր» հեռի կենալ կանանցմէ։ Եւ այս փորձերէն կ'ունենանք տիեզերական սկզբունք մը՝ թէ Աստուածային պաշտաման նուիրեալ կամ սրբութեանց մերձեցող անձինք ամուսնական յարաբերութենէ հրաժարելու են։ Քրիստոնէութիւնն ալ դրաւ նոյն կանոնը, և միթէ նա անոնցմէ՞ և կամ անոնք իբարմէ՞ փոխ առին զայդ։ Զենք կրնար ապացուցանել, բայց զայս կրնանք հաստատել՝ թէ զերբնականներէն զատ, որոնք յայտնութեան կը կարօտին, կան բնական ճշմարտութիւնք և սկզբունքներ ալ, որոնք հաստատուած են մարդկային ուղիղ մտքին մէջ, ո՛ր դարու և ո՛ր կրօնի մէջ ալ ապրի այն։ Հին իմաստասէրք Մովսէսի պէտք չունէին հասկնալու համար թէ գիշ սուտ էին և թէ «Աստուած մի է»։ Եւ ոչ Մովսէս Պուտտայի «մի՛ սպանաներ» կամ «մի՛ գողանար» օրէնքներուն կը կարօտէր՝ նոյները կրկնելու համար։ Մարդկային միտքը երբ յստակ ու պայծառ է, իւր մէջ իսկ կը կարդայ այդ բընական ճշմարտութիւնը։ «Հեթանոսները, կ'ըսէ Պօղոս, որ (Մովսիսական) օրէնքը չունէին, բնութեամբ՝ օրինաց հրամանները կատարեցին. անոնք օրէնք չունենալով՝ իրենք իրենց օրէնք են. և օրինաց գործերը կը ցուցնեն իրենց սրտերուն մէջ գրուած և իրենց մտքերն վկայած» (Հռ. Բ. 14—5)։ Տերտուղիանոս ալ նոյն կէտը գեղեցիկ կ'իմաստասիրէ. «Հոգին բնութեան գպրոցին մէջ է։ Եթէ վստահ ենք վարժապետին վրայ, պէտք է վստահիլ աշակերտին վրայ ալ։ Դարձեալ՝ ինչ որ մին կ'ուսուցանէ, ինչ որ միւսը կ'ուսանի, այդ ամէնը կուգայ Աստուծմէ՝ որ գերագոյն վարդապետն է» Ու կը բացագանչէ. «Ո՞վ վկայութիւն հոգւոյ՝ որ ի բնէ քրիստոնեայ է» (Ցգ. Վկ. Հոգ.)։ Ահա այս ի բնէ Քրիստոնեայն է որ ուսոյց ազգերուն կուսակրօնութեան կամ ժուժկալութեան սկզբունքն ալ, և ասոր տիեզերականութիւնն իսկ է իւր ճշմարտութեան հըզօրագոյն ապացոյցը։ Ուրեմն՝ սոյն գաղափարս արդէն քրիստոնեայ էր՝ քրիստոնէանալէն յառաջ։ Եւ Յիսուսի կրկնելովը կամ յայտնութեան զօդուելովը ուրիշ բան չեղաւ, բայց կրօնապատիկ հաստատուեցաւ ու ամրացաւ։

Երկրորդ, եթէ կ'ընդունինք, — և պէտք է ընդունինք, — թէ Յիսուս իւր պաշտօնեաներէն զատ՝ իրեն հաւատացելոց ալ, բոլոր կնամոլութիւնն արգիլելով հանդերձ, թելադրեց կուսակրօնութիւնն՝ ըսելով. «Են ամուրիք՝ որ զանձինս իւրեանց արարին ամուրիս վասն Արքայութեան Աստուծոյ», և թէ՝ «որ կարող է տանիլ՝ տարցի», և Պօղոս ալ, անժուժկալ ամուրիներն ու այրիներն ամուսնանալ ստիպելով և այն վիճակը գովելով հանդերձ, քանիցս անգամ յանձնարարեց ամուրութիւնը՝ մինչ ալ պատուէրէն՝ «ամենայն մարդոյ», այսինքն՝ կուսանաց, ամուրեաց և այրեաց, դիւրագոյն եղանակաւ մերձենալու համար առ Աստուած, որով քան զամուսնաւորը լաւագոյն վիճակ մը. և Եկեղեցին պահեց ու նուիրագործեց նոյն գաղափարն իւր մենաստաններով ու կուսանոցներով, բնական միտքը կ'ուսուցանէ՝ որ Եկեղեցւոյ պաշտօնեայք, եպիսկոպոս, վարդապետ կամ քահանայ, որ փոխանորդ են Յիսուսի և Առաքելոց և ընդունողք ու աւանդիչք անոնց վարդապետութեանց, և որոնք ամէնէն աւելի մօտ են Աստուծոյ, իրենց վրայ նախ փայլեցնեն այդ բարձր կատարելութիւնը։ Եթէ ընդհանրական այդ պաշտօնեայն կինը քովն առած՝ նստի եկեղեցւոյ մէջ, ինչպէս պիտի ըսէ հաւատացելոց. «Կուսանաց խրատ կուտամ հաւատարիմ լինիլ» իրենց վիճակին (Ա. Կոր. Է. 25)։ Ինչպէս պիտի կրկնէ առաքելոյն հետ. «Ամուրեաց և այրեաց կ'ըսեմ, լաւ է անոնց եթէ մնան ինձի պէս (անդ. 8)։ Անոր չպիտի՞ պատասխանէ հաւատացեալը, թէ այդ վիճակը եթէ դիւրին է, ինչո՞ւ դու յանձն չես առեր. և եթէ դժուար է, ինչո՞ւ կ'առաջարկես մեզ։ Եւ Յիսուսի յանդիմանութիւնը պիտի չցցուէ՞ր այդպիսի վարդապետաց դիմաց. «Ասէք և ոչ առնէք», կամ ոչ առնէք և ոչ ասէք՝ դուք որ այդ երկուքին համար քահանայացաք։ Դժուա՞ր է կատարելագոյն օրինակաւ աշակերտել Յիսուսի, թող չստանձնէ մարդ, քանի որ այդ վիճակը անձին փրկութեան համար անհրաժեշտ չէ, այլ հաւատացելոց օգտին համար դրուած է։ Կ'ուզէ՞ յանձն առնուլ զայն, այն սահմանին մէջ առնելու է՝ յորում աւանդուեցաւ Մեծ Հիմնադրէն։ Այս է տրամաբանութեան հանած հետեւութիւնը։ Բայց սովորութիւնը չի համաձայնիր ասոր, պիտի ըսուի։ Շատ լաւ. ես ալ սովորութիւնը փոփոխելու չեմ ելեր, զի չեմ ալ կըրնար. ժամանակին գործն է այդ։ Ուրեմն Տ. Սահակ Հօր սիրտը թող չտրտմէ։ Ես պարզապէս Եկեղ. Պատմութիւնն ու սկզբունքները կը քննեմ։

Վերջապէս՝ կը բաւէ որքան խօսեցայ այս խնդրոյս վրայ։ Այլ եւս չպիտի պայքարիմ Տ. Սահակ Հօր հետ։ Իսկ գալով այն տեսակ ընդդիմախօսից, որոնք այսպիսի եկեղ. օրէնսգիտական խնդիր մը կը կարծեն լուծել լրագրական ճոռոմաբանութեամբ, որոնք իրենց սիրելի «մայրենի Եկեղեցւոյ» դռները կ'աշխատին բանալ Լութերի ու Ռընանի առջեւ, հրամցնելով Հայ հասարակութեան անոնց վաճառքները, որ վաղո՜ւց, իրենց գոյութեան օրէն իսկ հինցած և անհրապոյր են մեզ համար, որոնք անպատկառօրէն կը բանան իրենց բերանները, զՅիսուս առամուսնական թեկնածու մը ներկայացնելով, Պօղոսի վարդապետութիւնն՝ «անձնական կարծիք», զՅովհաննէս՝ «երազատես» մը, որովհետեւ այդ նոր վերանորոգչաց առջեւ քար կը դնեն. և որոնք իրենց իսկ վկայութեամբ՝ նախանձաւոր կը համարին զնել իրենց կրօնքն ու տրամաբանութիւնը «Շուլկայէն»... լուլիայի և ձկան հետ, — բնաւ հարկ չեմ տեսներ պատասխանել։

Հ. Վ. Վ. ՀԱՅՈՒՆԻ

Վ Ե Ր Ջ

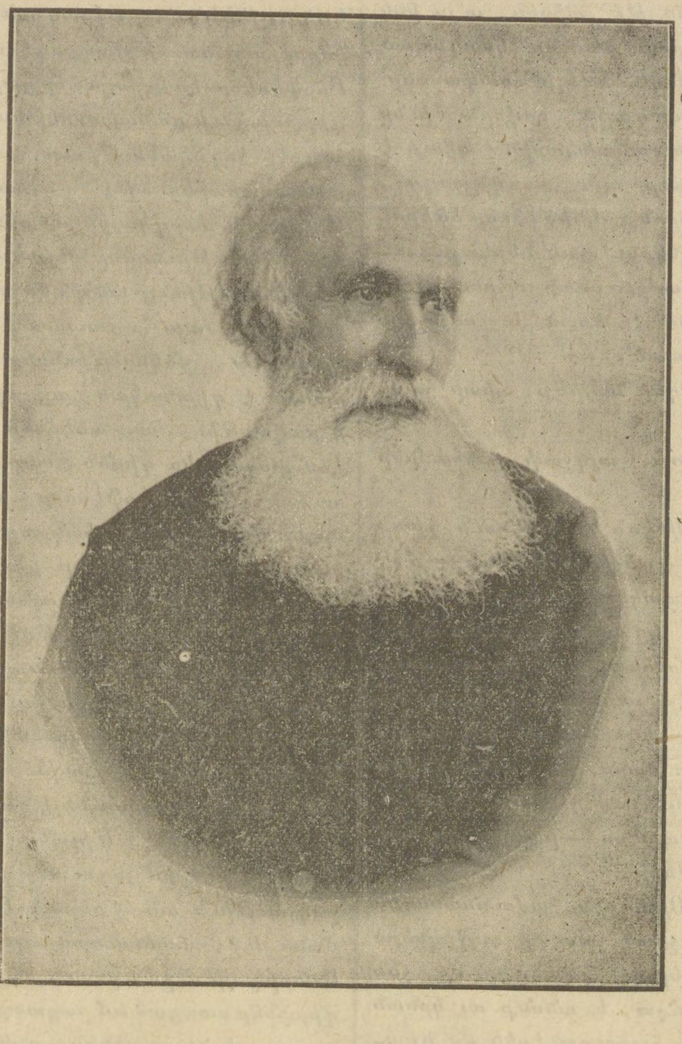

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԻՒՄՇԵԱՆ
ՈՐ 10,000 ՈՍԿԻ ԿՏԱԿ ՄԸ ԸՐԱԾ Է ԿՍՍԱՐԻՈՑ ԿԻՒՄՇԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ, Ս. ՓՐԿԻՉԵԱՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՒ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

ՀԱՄՄԷ՞?

Գիտէ՞ք թէ ինչ է... Աղջկան Վըտանգը։

Օ. Արզումանեանին նորատիպ գրքո՛յկն է, — պիտի ըսէք։

Ահա թէ ինչպէս մարդս սխալական է։

Աղջկան վտանգը ծի՛շդ այն վտանգն է, որուն ենթակայ է ամէն այր... գեղեցիկ աղջկան մը հանդէպ։

Սիրուն աղջիկ մը կը տեսնէք, կը մօտենաք, կը խօսիք, հաճոյք կը զգաք և ջերմ փափաք մը կ'ունենաք մայրիկէն անոր թաթիկը խնդրելու. — Ահա աղջկան վտանգը։

Կ'ամուսնանաք, կը կռուիք, իրարու գըլխուն ամթոռ կ'իջեցնէք, ձեր կնիկը տասը չորս անգամ աղջիկ զաւակ կը բերէ. — Ասոր կ'ըսեն կնկան վտանգը։

Իսկ... երիկ մարդուն վտանգը կ'ենթադրեմ թէ պէտք է ըլլայ կնոջ մը համար այն այրը որ տասը փարա չունի, նախանձոտ է և կնկանը փարաները կ'ուտէ։

Մանչուն վտանգը պիտի անուանէի այն անդարմանելի վտանգը ուր կ'իյնայ դեռատի աղջիկ մը եթէ շատ ականջ կախէ անպէտ պարոնի մը խօսքերուն, որ օրին մէկը կրնայ խել իր ձեռքէն՝ գլխուն վրայ նարնջածաղիկներ կրելու իրաւունքը։

Սակայն եթէ կը հաճիք, վերադառնանք Միքայէլ Շամտանճեանի Աղջկան Վտանգին զոր հրատարակեց Օննիկ Արզումանի։

Աղուորիկ գրքոյկ մը, զոր չեմ կարդար — մէջը իմ մասիս սորվելիք բան մը չունենալուս համար. — Սակայն հաշխեյ թղթատուած մը միջոցին աչքիս կը զարնէ սա՛ մեկուկէս տողը.

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(44)(

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ժ.

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳՐԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Երկու ընկերակիցները Լուկ ու Սան իրենց թաքստոցէն լիուլի կը դիտէին նաւապետին խցիկը, ուր ուղեւորները հաւաքուած՝ անընդատ հետաքրքրութիւն մը կը ցուցնէին իրենց գտնուած տեղը հասկնալու։ Այս պարագան ո և է նըշանակութիւն չունէր հիմա Լուկի աչքին, քանի որ իր ձեռքն էր այդ մխիթարութենէն ալ զրկել խեղճերը, և սակայն ինչ վնաս ունէր, թող երթային պտըտէին ու հասկնային թէ ո՛ւր կը գտնուին, որչափ ալ տքնէին, Լուկի ճանկին մէջ կը գտնուին ուրկէ քայլ մը իսկ չէին կրնար հեռանալ։

Սան որ չփացած աշակերտի մը նըման չարունակ վարպետին դէմ խօսելէ հաճոյք կը զգար,

—Ուշադրութիւն կ'ընե՞ս վարպե՛տ. ըսաւ, ո՛րչափ հետաքրքիր են չոգենաւին գտնուած տեղը հասկնալու։

— Միամիտ Սան, պատասխանեց Լուկ, դառն եղծիծաղով մը, ո՛րչափ դիւրահաւան ես։

—Ինչ կայ որ վարպե՛տ, հարցուց Սան, չկրնալով այս յանդիմանութեան պատճառը հասկնալ։

— Ուրիշ անգամ աչքդ չորս բաց, գոչեց, Լուկ ակռաները կճրցնելով, տես պզտիկ աղջիկ մը՝ դքսուհին մեր երկուքին ալ քիթէն բռնած կը խաղցնէ,

—Ինչ կ'ընէ որ հարցուց Սան ապուշ ապուշ դքսուհին դիտելով։

—Ինչ պիտի ընէ, ինքն ալ միւս ուղեւորներուն նման աշխարհագրական քարտէսով զբաղիլ կը ձեւացնէ, սակայն բոլորովին տարբեր ծրագիրով մը կը զբաղի միտքը։

Սան, վարպետին այս յայտարարութեանը առջեւ չկրնալով քմծիծաղ մը զսպել,

—Շիտակը, ըսաւ, իմ հասկացողութեանս աստիճանը մինչեւ ուրիշներուն միտքը գուշակելու բարձրութեան չի հասնիր, ես տեսածներէս միայն կրնամ դատել իրերը։

—Այսչափ պարզ բան մը հաստատելու համար հեռուները երթալ պէտք չէ, տե՛ս, տե՛ս, երբ երկու աղջիկները ու դուքսը քարտէսին վրայ ծռած կարծիքի փոխանակութիւններ կ'ընեն, դքսուհին հեռուէն հեռու միայն կը վերաբերուի անոնց,

—Կարելի է քարտէսը չկրնար կարդալ,

—Դնա՛ բանդ, անիկա այնչափ ուշիմ է որ, ո՛չ միայն երկու աղջիկները ու դուքսը այլ նաեւ ինծի և քեզի ալ կը ծախէ։

Լուկի ենթադրութիւնները կատարելապէս ճիշդ էին, ուշիմ Սառա ամէն օր նաւապետին խցիկը երթալու արտօնութենէն օգտուելով, մեքենագիտութեան մէջ Լուկի վարպետը եղող Տուտըհանի հետ յաջողած էր բանակցութեան մտնել հոն գտնուած հեռաձայնի մը միջոցաւ։ Այս արտակարգ մտացիւթեամբ օժտուած կինը ամէն օր որոշեալ ժամուն գաղտնաբար կ'անցնէր հեռաձայնին գլուխը ու որչափ որ միջոցները ներէին, ամէն բան համառօտակի կը հաղորդէր Տուտըհանի և անկէ ալ փոխադարձաբար նոր նոր յայտնութիւններ կը լսէր Տուտըհանի անձին, Մահառացու չոգենաւին, Լուկի, Սանի և այլնի վրայ։

Դեռատի դքսուհին, սակայն, այնչափ չրջահայեցութեամբ կը շարժէր որ ո՛չ Լիամօքիի, ոչ Մօնայի, ո՛չ իսկ իր ամուսնոյն կը զգացնէր այս գաղտնիքը։

Այն օրն ալ արդարեւ խաբուած չէր Լուկ, Սառա առերեւոյթ կերպով աշխարհագրական տախտակին ծռելով հանդերձ, առիթ մը կը փնտռէր Տուտըհանի հետ իր բանակցութիւնը սկսելու հեռաձայնով։ Այն օրը, սակայն, խօսակցութիւնով պիտի չգոհանար միայն, կատարելիք խիստ կարեւոր գործ մը ունէր և առիթի մը կ'սպասէր որ ամէն մարդ քաշուէր նաւապետի խցիկէն և ինք առանձին մնար։

Լուկ հեռուէն հեռու դիտելով դըքսուհին,

— Վերջապէս այս կինը վտանգաւոր արարած մըն է, գոչեց Սան, անպատճառ ծրագիր մը ունի մտքին մէջ և այդ ծրագիրն ալ հարիւրն ինննսուն աննպաստ է մեզի համար.

— Թող երթայ հարիւր ծրագիր ունենայ, վարպետ, պատասխանեց Սան ուսերը թօթուելով, ինչ պիտի կրնայ ընել ամէնի ովկիանոսին բացերը՝ այս հսկայ չոգենաւին մէջ. պիտի ցատկէ, պիտի ցատկէ և յետոյ տեղը նստի։

Լուկ ալ կամայ ակամայ այսպէս մտածել սկսաւ, ու պահ մը ուշադրութիւնը Սառաէ վերցնելով ուրիշ կողմ դարձեց։ Այս միջոցիս դուքսն ու երկու աղջիկները դուրս ելած էին խցիկէն։ Սառա գրպանէն եղունկի փոքրիկ խարտոց մը և ժամացոյցի զսպանակ մը (զէնպէրէկ) հանեց ու վերջին ծայր զգուշութեամբ զանոնք հաստ կապէ կծիկի մը ծայրը անցնելով, կամաց կամաց ու մէկէ մը չտեսնուելու չափ վարպետութեամբ հեռաձայնին խողովակէն վար սահեցուց, միշտ ուշադրութիւն ընելով որ մէկը չը տեսնայ։

Եարը խողովակին վրայ ծռելով,

—Ստացա՞ք հարցուց,

Ձայն չտուաւ։ Վայրկեան մը եաք կրկին բերանը հեռաձայնի փողին կրթնցնելով,

— Ստացա՞ք հարցուց, խիստ ցած ձայնով։

Տուտըհան հեռաձայնին գլուխը կը գտնուէր։

— Ստացայ շնորհակալ եմ, պատասխանեց, զգուշութիւն, կարծեմ կը լըտեսուիք, թէեւ մինչեւ հիմա Լուկ չը կրցաւ բան մը հասկնալ սակայն քիչ առաջ ամբողջ ուշադրութեամբը ձեզի կը դիտէր, մինչդեռ ես ալ զինքը կը դիտէի, հիմա շուտ հեռացէք առանց կասկած մը առթելու։

Այս բանակցութիւնները հազիւ երեք վայրկեան տեւեցին, ուրկէ անմիջապէս եաք Սառա անտարբեր երեւոյթով մը եկաւ միացաւ ամուսնոյն ու երկու աղջիկներուն։

(Շարունակելի)

«Բնութիւնը ամէն աղջկան սիրտին մէջ դրած է մայրութեան բնազդը...։

— «Ահա աղջկան վտանգը ա՛յս ըլլալու է,» կը խորհիմ և փութով կը գոցեմ հատորիկը՝ իմ մէջս ալ նոյն պահուն հայրութեան բնազդ մը չզգալու համար։

Բնութիւնը ամէն աղջկան սիրտին մէջ մայրութեան բնազդը կը դնէ եղեր։

Տեսա՞ք մի եղածը։

Ես ալ կը կարծէի թէ բնութիւնը... հայրութեան բաղդը կը դնէ աղջիկներու սիրտին մէջ։

Կարդացէ՛ք աղջիկներս, այս հատորը, շատ բաներ ունիք սորվելիք և ձեր ապագայ ամուսիններուն... սորվեցնելիք,

ԵՐՈՒԱՆԴ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Բարիզի տիեզերահռչակ գեղուհի և... արուեստագիտուհի Գաուլին Օթէռօ — օրիո՞րդ թէ տիկին, ա՛յս իսկ է խնդիրը — որուն անունը կարդացած պէտք ըլլաք մէկէ աւելի անգամներ՝ եթէ թերթ կարդալու սովորութիւնը ունիք և որուն լուսանկարին պէտք է հանդիպած ըլլաք այն քառդ-բոստալներուն մէջ, որոնք միլիոնատէր ձեռներու և կերպարանքներու տակ ներկայացուցած են այդ համբաւաւոր պչրուհին որ ա՛յնչափ սիրտեր է երած և ա՛յնչափ քսակներ պարպած...

—Ի՞նչ է եղեր նայինք, պիտի հարցնէք։

Սակայն, օ՜հ, այդչափ անհամբեր մի՛ ըլլաք։

Գաուլին Օթէռօ — ամէնուն գիտցած Օթէռօն — գեղանի Օթէռօ — ո՜հ, վեր վեր մի՛ ցատկէք — այս օրերս օրինաւորապէս կը կարգուի կոր հարուստ անձի մը հետ, որ կը պատասխանէ Պ. Վէպ անունին («Վէպ» անունը հայերէն լեզուով մի՛ կարդաք), «պզտիկ նիհար մարդ մը, ամբողջովին ածիլուած, չէկ, շատ չիք, և ապահովաբար միլիոնատէր» — ինչպէս կը հաւաստեն թերթերը։

Լա Պէլ Օթէռօին ամուսնանալէն վերջը իմ ճանչցած շատ մը աղջիկներս ա՛լ յուսահատելու պատճառ մը չեն ունենար անշուշտ, և անոնք ալ կրնան իրենց կարգին հարուստ էրիկ մը գտնել որ բամպակ չըլլայ, այլ բամպակի գործարաններ ունենայ, քանի որ միլիոնատէր ամուսինները սովոր չեն կարծեմ իրենց ապագայ կնիկէն չափազանց ճերմակ ու ամենեւին չփեթթուած նարնջածաղիկներ պահանջել։

Երբ Կալէլ կ'ըսէր թէ՝ աշխարհ կը դառնա՛յ....։

Ո՛, գեղանի Օթէռօ, գեղահմայ պարուհի, երգեցիկ սրճարաններու դիցուհի, գազինօներու փառքը և կիսաշխարհին պարծանքը, դո՛ւն ալ քու կարգիդ վերջապէս ցանկացիր ամուսնանալ Ս. Պաւլով՝ մարդկային կեանքի բաժակը մինչեւ մրուրը խմելու համար։ Նոր զգայութիւններ ունենալու համար կը կարգուիս կոր եղեր և դուն անձամբ ըսեր ես թէ՝ «Միշտ հաճելի է անծանօթ բան մը փորձելը»։ Ապրի՛ս, աղջի՛կս. մեղք որ բարենիշ մը չեմ կրնար տալ քեզի։

Նայէ՛ որ երջանիկ ըլլաս, և երջանիկ ընես ամուսինդ, ո՛, գեղանի Օթէռօ, երջանկութեան բաժակը մինչեւ քէլթէն պարպելէ վերջ, հիմակ քէլթէն կ'ուզես կոր ուտել։

×

Mot de la fin.

—Տունի մը հիմը ինչո՞վ կը շինուի։

—Բարով։

—Կնոջ մը սի՞րտը,

—Վիլլարի չօքոլայով։

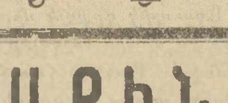

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱՒԱՅԻՆ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Երեսփ. Ժողովին առաջին գործը պիտի ըլլայ ի մօտոյ վիճաբանել նաւային ծրագրին վրայ, և յառաջիկայ ուրբաթ օր, վաղը, կարելի պիտի ըլլայ ընդհանուր գաղափար մը կազմել, երբ նաւային Յանձնաժողովին տեղեկաբեր Մ. Հանրի Միշէլ պիտի առաջարկէ Երեսփ. Ժողովին վարկ չտալ այն վեց զրահաւորներուն համար, զորս ծովային նախարար Թոմսոն դըրած էր իր վերջին ծրագրին մէջ։ Մ. Թոմսոն աւելի զրահաւորներ ծրագրած էր քան անոնց շինութեան ծախքը։ Միջերկրականի ֆրանսական նաւատորմին հրամատար ծովակալ Ֆուռնիէ վերջին ռազմափորձերուն վրայ իր տեղեկագրին մէջ կարծիք յայտնած էր թէ խոշոր մարտանաւերէն աւելի պէտք է ոյժ տալ փոքր մարտանաւերու և ընդծովեաններու շինութեան, և այս է պատճառը որ Նաւային Յանձնաժողովը վեց խոշոր զրահաւորներուն վարկին կ'ընդդիմանայ իր տեսութիւնները հիմնելով ծովակալ Ֆուռնիէի տեղեկագրին վրայ։ Մ. Լօքռուա, Ֆրանսայի նախորդ ծովային նախարարներէն հանրածանօթը և հաւանաբար ամենէն կարողը, կը բողոքէ Բթի Բարիզիէնի մէջ այս գաղափարին դէմ, և կը հերքէ թէ ծովակալ Ֆուռնիէ խոշոր զրահաւորներու շինութեան հակառակ ըլլայ, և ծովակալ Ֆուռնիէի տեղեկագրէն հատուած մը առաջ կը բերէ՝ յայտարարող թէ անիկա կը խոստովանի փոքր մարտանաւերուն սահմանը և խոշոր զրահաւորներուն հարկը։ Մ. Լօքռուա կ'ըսէ նաև թէ վեց նոր զրահաւորներ բացարձակապէս անհրաժեշտ են, եթէ Ֆրանսա կ'ուզէ երկրորդ տեղը բռնել իբրև նաւային տէրութիւն ո՛չ թէ գալ Անգլիայէն, Գերմանիայէն և Միացեալ Նահանգներէն վերջ։ Կ'ըսէ թէ Գերմանիա արդէն անցած է Ֆրանսայէն, և 1919ին պիտի ունենայ 38 զրահաւոր Ֆրանսայի 23ին դէմ, որոնցմէ մէկ քանին ալ հինցած։

ԲՐՈՖԷՍՈՐ ԼՕՄՊՐՕԶՕ ԵՒ ՀՈԳԵԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Ոճրագործական հարցերու ականաւոր մասնագէտ Իտալացի Բրոֆէսէօր Լօմպրօզօ, որ ցարդ իր բոլոր գիրքերուն և բանախօսութեանց մէջ կը հերքէր հոգեկանութիւնը, անցեալները յայտարարարեց թէ ոճրագործական հարցերը և մարդկային մտքին ու սրտին հակամբռութիւնները մեկնելու համար հոգեկանութիւնը անհրաժեշտ է։ Բրոֆէսորին այս դաւանափոխութիւնը զանազան մեկնութիւններու առիթ տուած է գիտական աշխարհին մէջ, և բազմաթիւ հարցասէրներ ամէն օր Լօմպրօզոյի կը դիմեն տեսակցութեան համար։ Բայց Բրոֆէսորը բազմազբաղ մարդ մըն է, որուն հանրային և անհատական աշխատութիւնը քիչ ժամանակ կը թողու իրեն տեսակցողներուն յատկացնելու։ Սթանտարտի թղթակիցը սակայն բարեբախտութիւնը ունեցաւ զինքը քիչ մը վար դնելու՝ եղեռնաբանութեան վրայ իր բանախօսութիւնը Թուրինոյի համալսարանին ուսանողներուն առջև արտասանելէ առաջ։

«Գիտեմ թէ Միլանի Լէքքուրա թերթին մէջ իմ յօդուածս ո՛րքան ուշադրութիւն առաջ բերած է արտասահմանի մէջ, մանաւանդ Անգլիոյ և Ամերիկայի մէջ», ըսաւ։ «Շատ մը խընդիրքներ ստացած եմ բացատրութիւններ տալու, և յօդուածներ գրելու, զորս սակայն չեմ գիտեր թէ երբ ժամանակ պիտի ունենամ գործադրելու։ Ամէնուն կողմէ կը խնդրուի որ աւելի բացայայտ խօսիմ, աւելի յստակօրէն գրուցեմ թէ Հոգեկանութեան կը հաւատա՞մ թէ ոչ։ Ասիկա ինծի զարմանք կը պատճառէ, որովհետև կը կարծէի թէ արդէն ըստ բաւականին բացատրած էի թէ այդ մասին իմ դիրքս ի՛նչ է։ Կը հաւատամ հոգեկան երեւոյթներու յայտնութեան։ Երբ դայս կ'ըսեմ, շատերը կը հարցնեն ինծի թէ ի՞նչ եղան ուրեմն իմ նիւթապաշտական վարդապետութիւններս, չըմբռնելով թէ այդ վարդապետութիւնները չեն մերժուիր Հոգեկանութեան մասին իմ ըսածներէս։ Նոյն իսկ եթէ երկուքին միջեւ պայքար մը մղուի, ինծի համար որ ճշմարտութեան խուզարկիչ մըն եմ, չի կայ ո և է վարդապետութիւն զոր զոհելու վարանիմ իմ կեանքիս իտէալին հասնելու համար։»

— «Հոգեկան երեւոյթներու մասին ձեր հաւատքը նոր չէ՞,» հարցուց թղթակիցը։

— «Երեք տասնհինգ տարիներէ ի վեր կը կրկնեմ թէ Հոգեկան յայտնութիւններու կը հաւատամ իբրև իրողութիւններ զորս կարելի չէ հերքել, և թէ անոնք չեն հակասեր դրական գիտութեան արդիւնքներուն, բայց շատ հեռու եմ համամիտ ըլլալէ անոնց՝ որոնք կը հաւատան թէ հանգուցեալներուն հոգիները այդ յայտնութիւններուն հեղինակները եղած ըլլան։ Իմ կարծիքով հոգեկան երեւոյթները աստուածային ծագում կամ կրօնական ստորոգելիքներ չունին։»

— «Ուրեմն կը մերժէ՞ք գերբնական գործիչի մը ո և է թելադրութեան», հարցուց թղթակիցը։

— «Այ՛ո, անշուշտ,» պատասխանեց Բրոֆ. Լօմպրօզօ։ «Հոգեկան բոլոր երեւոյթները կրնան ըմբռնուիլ և բացատրուիլ առանց գերբնականին միջամտութեան ո և է ակնարկութեան կամ դիմումի։ Հոգեբանները կը պնդեն թէ հոգին Աստուծմէ բղխում մըն է, մինչ ես կը պնդեմ թէ ուղեղին մէկ բըղխումն է։ Ամբողջ իրողութիւնը այս է։ Հետեւաբար կը տեսնէք թէ այս տեսակէտէն որքան չեմ կրնար հոգեբան կոչուիլ, գոնէ ա՛յն իմաստով որով այդ բառը սովորաբար կ'ըմբռնուի։ Գրեթէ բոլոր հոգեկան երեւոյթները կրնան դասաւորուիլ այն դրական իրողութիւններուն կարգը, զորս Գիտութիւնը կրնայ բացատրել։»

—«Ուրեմն միջնորդ տարրերու կատարած գործերն ալ...»

—«Միջնորդ տարրերը», յանկարծ ընդմիջեց Բրոֆէսօրը, «պարզապէս անկանոն անհատներ են, որոնց ուղեղային կազմութիւնը ցոյց կուտայ ֆիզիքական անկանոնութիւններ, ինչպէս բացատրած եմ «Ենճածութեան Ուսումնասիրութիւն» գրքիս մէջ։ Այդ միջին կարգի անհատները գերազգայուն ուղեղային կեդրոններ ունին, որոնց միջոցաւ կ'արտադրեն ա՛յնպիսի յայտնութիւններ՝ որոնք անգիտականներուն զարմանալի և նոյն իսկ գերբնական կը թուին։ Այսու հանդերձ, կը խոստովանիմ թէ երբեմն ինչ ինչ երեւոյթներ կը պատահին, որոնք չեն կրնար բոլորովին բացատրուիլ ջղային կամ ուղեղային կեդրոններուն գերազգայնականութեան հիման վրայ, և ա՛յս է պատճառը որ Լէքքուրայի մէջ յօդուածս վերջացուցած եմ ընդունելով ենթադրութիւն մը, թէ մահէն վերջն ալ անդրբացգիտակից միտք մը կայ։ Եթէ այս ենթադրութիւնը ճշմարիտ ըլլայ, պիտի բացատրուին ինչ ինչ երեւոյթներ, որոնք վերոյիշեալ միջնորդ կամ միջին տարրերէն նոյն իսկ շատ հեռուները կը պատահին։ Սակայն այս կէտին վրայ ա՛յնքան քիչ բան գիտենք որ այս վարդապետութիւնը չի կրնար ո՛չ ընդունուիլ և ո՛չ հերքուիլ։»

—«Ուրեմն դուք Հոգեկան չէք ա՛յն իմաստով՝ զոր Հոգեբանները կուտան այդ բառին», ըսաւ թղթակիցը։

—«Ես Հոգեկան եմ սա՛ մտօք թէ կ'ընդունիմ գոյութիւնը խորհրդաւոր զօրութեան մը՝ որ ենթակայ է գիտական օրէնքներու, որոնք տակաւին անծանօթ են, և որոնց միջոցաւ կ'արդիւնաւորուին սա՛ տեսակ երեւոյթներ, — աչքը գոց կարդալ, խորհուրդները ուրիշին փոխանցել, եւն.։ Ինչ որ չեմ ընդունիր՝ այն հոգեկան վարդապետութիւնն է, որ իւրաքանչիւր յայտնութեան մէջ կը տեսնէ Գերբնական Զօրութեան մը կարողութեան միջամտութիւնը»։

Համալսարանին մէջ Բրոֆէսօրին բանախօսութեան ժամը մօտալուտ ըլլալով, չկրցայ նոր հարցումներ ընել, կ'ըսէ թղթակիցը, և քաղաքավար «Մնաք բարեաւ»ով մը Բրոֆ. Լօմպրօզօ ձեռք թօթուեց և գնաց։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԲՌՆԱԴԲՈՒՆ ԸՆԹԱՑՔԸ ԾՈՎԱՅԻՆ ԳԵՐԱԿՇՌՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ. — Գերմանական մեծ Նաւատորմի մը հաստատութեան մասին Գերմանիոյ մէջ տածուած հանրային զգացումը և կարծիքը պատկերացնող տեսութիւն մը կը գտնուի հետեւեալ հատուածներուն մէջ նամակի մը, զոր Լոնտոնի առեւտրական մեծ տունի մը պետը ընդունած է գերմանացի առեւտրական բարեկամի մը և թղթակցի մը կողմէ, որ համակիր է Անգլիոյ.—

«Մեր երկու երկիրներուն միջեւ քաղաքական յարաբերութեանց մասին չեմ կարծեր որ մինչեւ հիմա նշանակելի ո և է փոփոխութիւն եղած ըլլայ. գոնէ Հիւսիսային ծովուն գերմանական կողմին վրայ։ Մերթ ընդ մերթ կրնան բարեկամական խմբագրականներ գըտնուիլ Քէօլնիշէ Զայթունկի կամ Նացիօնալ Զայթունկի նման կէս պաշտօնական թերթերու մէջ, բայց կարեւորութիւն չունին, որովհետև արտասահմանի մէջ կարդացուելու միայն սահմանուած են, և ընդհանրապէս դիւանագիտական նպատակի մը միայն կը ծառայեն։ Մնացեալ թերթերը, մասնաւորապէս գաւառական թերթերը, որոնք առանց պաշտօնական կամ կէս-պաշտօնական ըլլալու, յաւէտ թշնամական են ձեր երկրին հանդէպ։ Գալով ձեր կառավարութեան կողմէ զինուորական և նաւային սպառազինութիւնները նուազեցնելու նպատակաւ առնուած քայլերուն, ձեր վարիչներուն անկեղծութեան մասին թերահաւատութիւն ցոյց կուտան միշտ։ Իսկ թէ մենք Գերմանացիս ձեր օրինակին պիտի հետեւինք, ատիկա անկարելի է, և մեր ամբողջ Մամուլը կը հեգնէ այդ գաղափարը, ի բաց առեալ միայն ընկերվարական թերթերը։

«Իրողութիւնը ա՛յն է թէ զօրաւոր բանակ մը, ինչպէս որ ունինք, և ո և է հնարաւոր հակառակորդի մը հետ պայքարելու բաւող նաւատորմիղ մը, զոր դեռ հեռի ենք ունենալէ, գերման ժողովուրդին իտէալներն են, գոնէ անոր ստուար մեծամասնութեան, և անկարելի է տարակուսիլ թէ յառաջեւօրէն պիտի աւելցնենք և պիտի զօրացնենք մեր նաւատորմիղը մինչեւ որ հասնինք բաղձացեալ նպատակին։ Ձեր հայրենակիցներէն ոմանք գերմանական գործերուն վրայ դատաստան ըրած ատեն զանց կ'ընեն շատ կարեւոր կէտ մը։ Չեն կրնար միտք բերել թէ ձեր ազգը կատարեալ հասունութեան ժամանած է Գաղթային և Նաւային զարգացման տեսակէտով, մինչդեռ մերինը տակաւին այդ մասին մանկութեան մէջ է, թէեւ կրնանք պարծիլ որ ուրիշ ամէն բանի մէջ հաւասար ենք և նոյն իսկ գերազանց ենք քանի մը նկատումներով։ Ահա ասկէց առաջ կուգայ տարբերութիւնը մեր երկու ազգերուն զգացումներուն միջեւ ի մասին Գաղթային և Նաւային խնդիրներու, որովհետև դուք կշտացած էք, և նոր բան պէտք չունիք, մինչ մենք տակաւին անօթի ենք։ Նոյն իսկ քիչ մը յոգնած կ'երեւիք ձեր բեռնէն, ուժասպառ Տիտանի մը պէս. մենք, ընդհակառակն, զօրաւոր և երիտասարդ կը զգանք մեզ, և պատրաստ ենք ցատկել ո և է նպաստաւոր առիթով, և ստանձնել ո և է պատասխանատուութիւն որ կրնայ մեզի վիճակիլ մեր ճամբուն վրայ։

«Նկատողութեան առէ՛ք նաեւ մեր բնակչութեան արագ աճումը, որ ամէն տարի մէկ միլիոն հոգիի կը յանգի, առանց աւելիին վրայ խօսելու։ Կրնա՞ք միթէ զարմանալ որ ծաւալումի հարկ կը զգանք, և թէ այդ հարկը օր մը պիտի հաստատուի անդիմադրելի ուժով։ Այսպիսի պարագաներու մէջ գտնուած ազգ մը չի կրնար համակրիլ զինընկէցութեան գաղափարին (անհատները ի՛նչ որ ալ խորհին, ինծի պէս)։ Նոյն իսկ մեր ընկերվարականները, եթէ պաշտօնի գլուխ ըլլային, կարծեմ թէ պիտի չհամարձակէին զինընկէց ըլլալու վրայ մտածել. հաւանաբար զինուորական ծառայութեան մեթոտները պիտի փոփոխէին, և աւելի ժողովրդային գիծերու վրայ պիտի զետեղէին։ Ամէն պարագայի մէջ զինուորական պարտաւորիչ ծառայութիւնը պիտի պահուի, որովհետև գերմանական ժողովուրդին բնազդումները բացարձակապէս զինուորական են։ Ասիկա բացայայտ կ'երեւի անթիւ անհամար զինուորական և նաւային քլիւպներէն՝ որոնք գոյութիւն ունին մեր երկրին մէջ. անոնք կազմուած են մի միայն ա՛յն անձերէն՝ որոնք Բանակին կամ Նաւատորմին մէջ ծառայած են, և զինուորական իշխանութեանց կողմէ տեսակ մը հակակշռի ենթարկուած են։

«Գալով մեր միջեւ պատերազմի մը հաւանականութեան, ասիկա կախում ունի յառաջիկայ հինգ կամ տասը տարիներուն մէջ ձեր կառավարութեան հետեւելիք ընթացքէն։ Ցորչափ ձեր նաւատորմին անվիճելի գերակայութիւնը պահուի մերինին վրայ, մեր միջեւ պատերազմը անկարելի է։ Բայց ամենափոքր տարակոյս մը անգամ չկայ որ մեր (գերման) կառավարութիւնը, ձերինին հետ քաղաքավարական գործեր փոխանակելով հանդերձ, վայրկեան մը իսկ պիտի չվարանի իր մեծ նպատակին հետամուտ ըլլալու, այսինքն մեր նաւատորմը «հնարաւոր թշնամի»ի մը դէմ զօրաւոր ընելու։ Պիտի աշխատինք մրցելու ձեզի դէմ Տրէտնօթներու շինութեան մէջ, և որովհետև ցամաքի վրայ միշտ ձեզմէ շատ աւելի զինուոր և պահեստ ունինք, աւելի ճարտար, աւելի կարգապահ, տրամաբանական է հետեւիլ թէ ձեր նաւային և զինուորական սպառազինութեանց նուազումը ամէնէն ապահով միջոցն է փութացնելու ա՛յն աղէտքը, այսինքն ահաւոր ընդհարումը երկու ամենամեծ Տէրութեանց միջեւ ի մասին ծովերու գերակշռութեան։

ՔԱՐԻՒՂԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳԼԽՈՒՆ ԵԿԱԾԸ. — Ամբողջ Ամերիկայի մէջ մեծ ուշադրութիւն պատճառած է Սթանտարտ Օյլ Թրըսթին դէմ ձեռք առնուած դատական միջոցը։ Դաշնակցական կառավարութեան պաշտօնատարներուն կողմէ խմբագրուած այդ ընկերութեան արարքները և զեղծումները պարունակող տեղեկագիրը ամէնէն ստուարն է որ երբեք տրուած ըլլայ Միացեալ Նահանգաց մէջ, և միեւնոյն ժամանակ ամէնէն աւելի բացայայտ դատապարտութիւնն է Թրըսթի գաղափարին։ Թէեւ ամերիկայի մէջ օրինական վաւերաթուղթ մը միշտ վիպերգութեան մը պէս կը կարդացուի, վկա՛յ Սինքլէրի «Ճէնկլ»ը, որ խայտառակեց Շիքակոյի մսի Թրըսթին խարդախութիւնները. Ամերիկեան կառավարութեան բոլոր ոյժը գործածուած է այդ տեղեկագրին պատրաստութեան մէջ։

Նախնական մասերը կարելի է համառօտիւ յիշատակել։ Խորհրդարանը արտօնած ըլլալով քննութեան ենթարկել Քարիւղի ընկերութեան մեթոտները և քարիւղի փոխադրութեան համար՝ իր գործածած միջոցները, Վաճառականութեան և Աշխատութեան Պաշտօնարանը ամիսներով յատկապէս այդ գործով զբաղեցաւ՝ քննութեան ենթարկելով մասնագէտներու կողմէ սկիզբէն ի վեր այդ ընկերութեան գործառնութիւնները։ Քննիչ յանձնախումբը իր աշխատութիւնը առաջ տանելով փաստեր ալ գտաւ ցոյց տուող թէ Քարիւղի այդ Թրըսթը մինչեւ ո՛ր աստիճան իր արտօնագրին տրամադրութիւնները կամ պարտաւորութիւնները կատարած է իբրև հասարակ մատակարար կամ յանձանձիչ։ Դատական պաշտօնարանը ականաւոր օրէնսգէտներ գործածեց ամիսներով ամբաստանեալներուն պատմութիւնը քննելու համար իբրև օրինազանց։

Այս դատական գործառնութիւնը Նախագահ Ռուզվէլդի Վարչութեան պաշտօնական ջանքերուն պսակումը պիտի ըլլայ։ Քարիւղի Թրըսթն ալ իր կողմէ ամէն ջանք ըրած էր դատական գործողութենէ խուսափելու համար. Ընկերութեան վարչութեան մէջ Ճօն Ռոքֆէլլըրի օգնական Ռօճըրս և Արչպոլտ Նախագահական սպիտակ Տան մէջ ժամեր վատնեցին համոզելու համար Մր. Ռուզվէլթը, բայց Նախագահը մտիկ չըրաւ և որոշեց դատական գործողութիւնը առաջ վարել անոնց դէմ։

Դատական նախարարութիւնը գործին ելքին վրայ կատարեալ վստահութիւն ունի. Բայց ընկերութեան պետերը և պաշտօնատարները իրենք զիրենք կը մխիթարեն ա՛ս խորհրդածութեամբ թէ ասկէց առաջ ալ Ամերիկայի Թրըսթներուն դէմ զանազան սպառնալիքներ եղան, բայց անոնք դեռ կանգուն են, թէ նախնական քննութիւնները և դատական հետապնդումները ոչինչի յանգած են։

Այս անգամուան դատական հետապնդումը քաղաքային է, որ նպատակ ունի լուծել քարիւղի ընկերութեանց արդի ճիւղերը, ինչպէս ասկէց առաջ եղաւ ուրիշ ընկերութեան մը համար, որ իր ձեռքին մէջ կեդրոնացուցած էր երեք անջատ բայց մրցակից կարծեցեալ ընկերութիւններ։

Քարիւղի Ընկերութեան Նիւ-Եորքի կեդրոնական պաշտօնարանին մէջ կը յայտարարուի թէ ընկերութիւնը պատրաստ ըլլալով հանդերձ ճակատելու իրեն դէմ եղած ամբաստանութիւններուն, մանրակրկիտ հոգածութեամբ կը պատրաստէ իր պաշտպանողականը։ Բնականաբար կառավարութեան կողմէ Ընկերութեան դէմ խմբագրուած տեղեկագիրը ընդհանուր հանգամանք մը ունի, և ընկերութիւնը կը սպասէ որ իրեն դէմ եղած ամբաստանութիւնները մասնաւորուին, և այն ատեն քանի մը պարզ գլուխներու միայն պիտի վերածուին այդ ամբաստանութիւնները։ Հաւանական չ'երեւիր որ Մ. Ռոքֆէլլըր ինք անձամբ ներկայանայ դատարանին, այլ բոլոր պահանջումները պիտի գոհացնէ որպէսզի ինք անձամբ ներկայանալէ խուսափի։ Ամերիկեան օրէնքին համեմատ ամբաստանեալները մէկ ամիս պայմանաժամ ունին իրենց առարկութիւնները ներկայացնելու, և անկէց վերջ ալ դարձեալ մէկ ամիս, նոր լըսուածներուն պատասխան տալու։ Տարակոյս չկայ որ ընդհանուր դատախազը պիտի փութացնէ գործողութիւնը, որպէս զի այս յուզումնալից գործը իր ընդհանուր դատախազութեան միջոցին վերջանայ, որովհետեւ գարնան սկիզբները ինք պիտի թողու այս պաշտօնը Միացեալ Նահանգաց Բարձրագոյն Դատարանին դատաւոր ըլլալու համար։

Նիւ Եորքի վերջին ընտրութեանց միջոցին Քարիւղի Ընկերութեան վարիչներէն Ռօճըրս Սթանտարտի թղթակցին յայտարարեց թէ եղած ամբաստանութիւնները դատավարութեան միջոցին պիտի յայտնուի թէ ի՛նչ բաներ են. «Մեզ կ'ամբաստանեն թէ մենք մեր մենավաճառը գործածեր ենք տըկարացնելու մեր փոքր մրցակիցները, գիները բարձրացնելու համար։ Ասիկա բոլորովին սուտ է. Թրըսթը աշխարհի բոլոր քարիւղի վաճառականութեան հարիւրին 58ը ինք կ'ընէ. Ամէն օր Միացեալ Նահանգաց մէջ արտադրուած 350,000 տակառներէն միայն 45,000ը ընկերութեան հորերէն կ'ուգան. «Սթանտարտ Օյլ» Թրըսթէն զատ Ամերիկայի մէջ կան ուրիշ 100 քարիւղի ընկերութիւններ, և ամէնքն ալ իրապէս բարգաւաճ վիճակի մէջ են։ Թրըսթին հաստատութենէն ի վեր երբեք իսկապէս գործ ընող ուրիշ քարիւղի ընկերութիւն մը տապալած չէ։ Մեզի դէմ երկրորդ ամբաստանութիւնը ա՛ս է թէ մենք օրէնքին հակառակ զեղչեալ գիներով մեր քարիւղը փոխադրել կուտանք երկաթուղիի ընկերութիւններուն, ի վնաս մեր տկարագոյն մրցակիցներուն։ Այս ամբաստանութիւնը սխալ է. 1887էն ի վեր, երբ օրէնքով արգիլուեցան զեղչեալ սակագինները, ընկերութեան բեռներուն վերակացու գործակալներուն ամենախիստ հրամաններ տրուեցան բնաւ այս մասին կասկածի առիթ չտալ, և հետեւանքը այն եղաւ որ մեզի դէմ յարուցուած այս ամբաստանութիւնները չհաստատուեցան։ Թ՛է ընկերութեան և թէ երկաթուղիի ընկերութիւններուն բոլոր տոմարները քննուեցան, և տեսնուեցաւ որ տոլար մը անգամ նշանակուած չէ Քարիւղի Ընկերութեան անունով, կամ անոր ո և է մէկ ճիւղին անունով։

ԲԱՄԲԱԿ

Լիվրբուլ, 20 Նոյեմբեր

Տրամադրելի 5.60

ՄԱՆՉԵՍԴԸՐ, Նոյեմ. 8/21

Սըօթ 6 բէնս

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

21 Նոյեմ. 1906

Ֆրանսական 3%	96.12
Օսմանեան Միացեալ	94.50
Երկաթուղի	152.50
Պանք Օթթօման	683.—
Րէժի	—.—
Թրամվայ	—.—

ՔՐՕՆԻԿ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. ԱԹՈՌԷՆ ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԱԾ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐԸ

Խառն Ժողովը իր անցած նիստին մէջ հաստատեց Կրօն. Ժողովին այն որոշումը՝ որով ասկէ ետք Կիլիկիոյ Աթոռէն ձեռնադրուած Եպիսկոպոսներուն կ'արգիլէր Կիլիկիոյ թեմերէն դուրս ո և է պաշտօն վարելը։ Խառն Ժողովը այս որոշումին վրայ աւելցուց նաև թէ Կիլիկիոյ մէջ ասկէ ետք ձեռնադրուած եպիսկոպոսները ո՛չ Կիլիկիոյ թեմերէն դուրս և ոչ ալ մայրաքաղաքիս մէջ եպիսկոպոսական տարազով, այսինքն Զաթալ-Թագով, եմիփորոնով և այլն չեն կրնար պատարագել։ Հետեւաբար անոնց Եպիսկոպոսութիւնը կը սահմանափակուի այսպէս, ու կրնան ձեռնադրութիւններ կատարել ու եպիսկոպոսական պաշտօն վարել մի միայն Կիլիկիոյ մէջ։

Չենք գիտեր թէ այս կրկնակի որոշումները Մուշեղ Եպիսկոպոսի անձին համար են լոկ, թէ՝ ընդհանուր սկըզբունքի մը շուրջ կը դառնայ։ Եթէ Մուշեղ Եպիսկոպոսի ձեռնադրութիւնը օրինական ձեւակերպութիւններով չկատարուած կը նկատուի, և անոր փութկոտութիւնը հակակշռելու համար այսպէս պատուար մը կը քաշուի անոր առջեւ՝ Պոլսոյ եկեղեցիներէն ներս իբր Եպիսկոպոս չպաշտօնավարելու համար, կը կարծենք որ աւելորդ յոգնութիւն մըն է, որովհետև Մուշեղ Եպիսկոպոս ի՛նչ միջոցով որ դեռ երկու տարին չբոլորած յաջողեցաւ Եպիսկոպոս ձեռնադրուիլ, նոյն ճարպիկութեամբ ալ ապահովաբար պիտի կրնայ Զաթալ-Թագ, եմիփորոն և գաւազան առնել Պոլսոյ եկեղեցիներուն մէջ։ Արդէն Մուշեղ Եպս.ի մտացիութեան և հեռատեսութեան մէկ ապացոյցը չէ՞ միթէ Կրօն. Ժողովին այս աննպաստ որոշումը կանխելով ճարպիկութեամբ մը՝ Ընդհ. Հայոց Ս. Հայրապետին հաւանութիւնը ձեռք բերելը, երբ դեռ իր Եպիսկոպոսութեան մասին ո և է լուր չկար Պոլսոյ մէջ։ Մնաց որ, տեսակ մը հակասութիւն ալ կայ այս խնդրին մէջ։ Բացայայտ է թէ Կրօն. Ժողովը իր Նախագահով, եկեղեցական խնդիրներու մէջ Մայր-Աթոռոյ Հայրապետը կը ներկայացնէ և անոր ստորադասեալն է. Արդ, երբ Ս. Հայրապետը կ'արտօնէ Մուշեղ Եպս.ի ձեռնադրութիւնը, Կրօն. Ժողովը ինչպէս կրնայ անոր հակառակը վճիռ տալ, թէեւ իրաւացի ըլլայ իր այս կարգադրութիւնը, երիտասարդ կրօնաւորներու փառամոլական ձգտումներուն առջեւ։

Իբրեւ փաստ կարելի չէ մէջտեղ բերել Ներսէս Պատրիարքի օրով ծեծուած այս խնդիրը։ Այն ատեն երեք յամառ հոգեւոր պետեր իրարու հետ մրցումի ելած էին խօսք չհասկնալու մասին՝ Գէորգ Կաթողիկոս, Կիլիկիոյ Մկրտիչ Կաթողիկոս և Ներսէս Պատրիարք։ Հանգուցեալ Գէորգ և Մկրտիչ Կաթողիկոսները արդէն դեռ իրենց եպիսկոպոսութեան շրջանին իսկ միշտ հակակիր էին իրարու, և երբ երկուքն ալ կաթողիկոսութեան բարձրացան, սկսան զիրար քաշքշել և իրարու ըրածին հակառակը ընել։ Նոյն իսկ Գէորգ Կաթողիկոս էր որ եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան կարգին վրայ յաւելուած մը ըրաւ, որով Էջմիածնայ Մայր-Տաճարին մէջ եպիսկոպոս ձեռնադրուող վարդապետները ստիպուած էին հրապարակաւ հակաթոռ եւ հեստեալ հռչակել Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը, ինչ որ հիմա ջնջուած է։ Ներսէս Պատրիարք ալ ոչ նուազ հակակիր Կիլիկիոյ Մկրտիչ Կաթողիկոսին, ան ալ ուժ տուած էր իր կողմէ այս կարգի անհաշտողութեանց և խնդիրը կնճռոտած էր չափէն աւելի։ Փակագծի մէջ հոս պէտք է աւելցնել թէ Ներսէս Պատրիարք ալ եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնը Կիլիկիայէն ստացած էր, և կ'երեւի թէ պզտիկութիւն կը համարէր իրեն Մայր-Աթոռէն եպիսկոպոս չկրնար ձեռնադրուիլը, և ասոր համար մինչեւ վերջը չկրցաւ հաշտուիլ Կիլիկիոյ Աթոռին հետ։

Հիմա սակայն փառք Աստուծոյ մեր երեք հոգեւոր պետերն ալ այդ կարգի անսփառ ձգտումներ չունին և միշտ համերաշխ են իրարու հետ. Ս. Պատրիարքն ալ հեռու է այդ կարգի զգացումներ տածելէ, հետեւաբար ի՛նչ հարկ խտիր դնել այս կամ այն Աթոռին ձեռնադրութեանը մէջ։

Փոխանակ ընդհանուր օրէնքով մը Կիլիկիոյ մէջ ձեռնադրուած ամբողջ եպիսկոպոսներուն վաւերականութիւնը մերժելու, պէտք է մերժել միմիայն այն եպիսկոպոսին վաւերականութիւնը, որ առանց անհրաժեշտ ձեւակերպութիւններու լրացուած ըլլալու, ո և է միջոցով կը յաջողի եմիփորոն մը ու Զաթալ-Թագ մը խլել։

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՊԱՐՏՔԸ

Ս. Պատրիարք Հօր ելմտական տեղեկագրէն առնելով գրած էինք թէ Պատրիարքարանի տոմարներուն մէջ 1300 ոսկիի պարտք մը նշանակուած է Ընդհ. Հայոց Ս. Հայրապետին անուան դէմ, երբ Պոլսոյ Պատրիարքութիւնը կը վարէր։

Արդ, ստոյգ աղբիւրէ մեզ կը հաւաստեն թէ այդ գումարը իրական պահանջ մը չէ։ Ն. Ս. Օծութիւն իր պատրիարքութեան շրջանին 100 ոսկի ամսաթոշակ կը ստանար ուրկէ կը հոգացուէր նաեւ պատրիարքութեան յատուկ ծախքերը, քանի որ այն ատենի սովորութեան համեմատ հիւր եկեղեցականները ու պատրիարքարանի պաշտօնեաներէ ոմանք ալ հոն կը ճաշէին։ Կեդր. Վարչութիւնը շատ գտնելով այս 100 ոսկիի գումարը, որոշեց 50 ոսկի միայն վճարել։ Իսկ Ն. Ս. Օծութիւն որովհետեւ դրամական խնդիրներու շատ բարակը չէր նայեր, կը շարունակէր դարձեալ 100 ոսկի առնել որ հազիւ կը բաւէր Պատրիարքարանի առօրեայ ծախքերուն։

Ահաւասիկ այս ամսական 100ին և 50ին տարբերութենէն գոյացած է Պատրիարքարանի տոմարներուն մէջ բաց մնացած 1300 ոսկին, որուն գոյութենէն իսկ ապահովաբար անտեղեակ է Ս. Հայրապետը։

ՍԽԱԼ ԱԽՏԱՃԱՆԱՉՈՒԹԻՒՆԸ

Բիւզանդիոն որ Մանզումէի գրած ամէնէն անհերքելի ճշմարտութիւնները անգամ խեղաթիւրելու տենչ մը ունի, հետեւեալը կը գրէ.—

«Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան բժիշկ անդամները բոլորովին կը հերքեն առաւօտեան թերթի մը նպատակաւոր այն հրատարակութիւնը թէ Հիւանդանոցի վիրաբուժապետ Տոքթ. Զարդարեան էֆ. սխալ ախտաճանաչութիւն և սխալ դարման ըրած ըլլայ դերասանապետ Մնակեան էֆ.ի վրայ։ Փափաքելի էր որ ձեռնհաս բժիշկ մը խնդիրն հեղինակօրէն պարզէր հրապարակի վրայ։»

Չենք գիտեր թէ «Բիւզանդիոն» ի՞նչ նպատակ կը գտնէ մեր երէկուան հրատարակութեանը մէջ, որ Տոքթ. Զարդարեանի ախտաճանաչութեան ճշմարիտ պատմութիւնն էր, հաստատուած՝ հինգ վեց անձանց ներկայութեամբը և Տոքթ. Խնդիրեանի վկայութեամբը։ Մենք բաց ի Հիւանդանոցի օգուտէն ուրիշ ո և է նպատակ չունինք։ Մնաց որ երբ «Բիւզանդիոն» մէկ կողմէ նպատակաւոր կը գտնէ մեր հրատարակութիւնը, միւս կողմէ կը խոստովանի անոր ճշմարտութիւնը երբ երկու տող վարը կը գրէ թէ՝ «Փափաքելի էր որ ձեռնհաս բժիշկ մը խնդիրն հեղինակօրէն պարզէր հրապարակի վրայ։»

Արդ եթէ նպատակաւոր էր ըստ «Բիւզանդիոնի»՝ հարկ չէր նոր քննութեան, իսկ եթէ ձեռնհաս բժիշկի մը հեղինակօրէն պարզաբանութիւնը անհրաժեշտ է, ըսել է «Բիւզանդիոն» ալ կը խոստովանի թէ իրողութիւն մը կայ մէջտեղը, իրողութիւն մը որուն ենթական հասարակ կամ անծանօթ մէկը չէ, այլ Մնակեան էֆ.ի նման հոյակապ և հանրածանօթ անձնաւորութիւն մը։

Հիմա՝ ո՞վ է արդեօք նպատակաւոր հրատարակութիւն ընողը, Բիւզանդիո՞ն որ այսչափ բացայայտ իրողութիւն մը պարտկելու կը ջանայ, թէ Մանզումէ որ ճշմարտութիւններու թարգման կը հանդիսանայ։

ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՄԲ կը տեղեկանանք որ Ս. Պատրիարք Հօր հիւանդութիւնը տակաւ ապաքինութեան ճամբուն մէջ կը մտնէ։ Երէկ Ն. Սրբազնութիւն ինքզինքը աւելի լաւ կը զգար քան նախորդ օրերը և յոյս կայ որ մօտ օրէն բոլորովին առողջանայ բժշկական խնամոց շնորհիւ։ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը այցելութիւն տուին Կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Տ. Մեսրոպ արք. Սուքիասեան, Տ. Արիստակէս եպսկ. Վանքեան, Ներսէս Ծ. վրդ. Դանիէլեան, Եղիշէ Ծ. վրդ. Գալֆայեան, Կորիւն վրդ. Եսայեան, Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան, Գրիգորիս վրդ. Պալագեան, Հայ-Հռոմէականաց Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցիին մեծաւոր Հայր Նիկողոս Ծ. վրդ. Պաքչեան և Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Զարեհ էֆ. Տիլպէր, Գաբրիէլ էֆ. Սէրվիչէն, Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան, Ն. Մասքորուլօ, Իսրայէլ Հայկալն և ուրիշ անձնաւորութիւններ, որոնք թէ՛ կը շնորհաւորեն Ս. Պատրիարք Հօր Պատրիարքութեան տարեդարձը և թէ արագ ապաքինում կը մաղթեն։

ԲԱՂ. ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ ատենապետութեամբ Տիրան էֆ. Ասնանի. Ներկայ էին Տիգրան Պէյ Աճէմեան, Տիգրան էֆ. Թօգաթեան և Մկրտիչ էֆ. Ասասեան։ Ս. Պատրիարք Հայրը իր տկարութեան պատճառաւ կը բացակայէր ժողովէն։ Ժողովը ցաւ յայտնեց Ս. Պատրիարք Հօր հիւանդութեան համար և արագ ապաքինում մաղթեց։ Դիւանապետ Բարթող Թէլեան և Կարապետ Խաչատուրեան էֆ.ները ժողովոյ զգացմանց արտայայտութիւնը հաղորդեցին Ս. Պատրիարք Հօր, Ն. Սրբազնութեան բնակարանը երթալով։ Ներկայ անդամները օրակարգի սովորական խնդիրները նախաքննեցին, արդիւնքը առաջիկայ լիագումար նստին ներկայացնելու և գործադրութեան դնելու համար։

ՃՈՒՆԴԵԱՆ սաներէն Պ. Երուանդ Նազարեան հասաւ Նանսի, ուր յաջողեցաւ նաև իր հետ տարած պզտիկ եղբայրը ընդունել տալ իբր տըմի-բանսիոնէր տեղւոյն լիսէին մէջ, իր բոլոր դպրոցական ծախքերն ալ հոգացուելով։

Տ. ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ ԵՊՍ. ՎԱՆՔԵԱՆԻ Խառն ժողովոյ կողմէ Ռոտոսթոյի առաջն. տեղապահ ընտրուելուն առթիւ Ռոտոսթոյէն շնորհաւորական հեռագիրներ հասած են Ն. Սրբազնութեան,

ՃՇՏՈՒՄ

«Իրազեկ» ստորագրութեամբ նամակ մը կարդացի որ կ'ըսէր թէ Պատրիարքարանի միջպաշտօնավարութեանս սկզբնաւորութեան առաջին օրերը 650 ղրշ. ինձ փոխատուութիւն եղած է եղեր։ Այս գրող «Իրազեկ»ին ո՛վ ըլլալը չեմ գիտեր, միայն խնդրոյն իրազեկ չըլլալը կը յայտարարեմ, որովհետեւ 1871 թուականին Ազգ. Պատրիարքարան պաշտօնի կոչուած եմ, և երբեք ինձ փոխատուութիւն եղած չէ. հիմնովին մերժելով զայն, նախորդ գրածս կը կրկնեմ. եթէ իրօք պարտք ունիմ և այս պարտքն ո՛րկէ գոյացած ըլլալն իմացնելով Ազգ. Պատրիարքարանն հաճի ինձմէ ուզել, պատրաստ եմ տոկոսովը վճարելու։ Ուստի, հարկ չկայ կարծեօք բաներ ստեղծելով իրազեկներ երեւան գալու։

ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ ՔՀ. ՃԻՋՄԷՃԵԱՆ
Ի Մայր Եկեղեցի Նոյ. 3

×

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Տ. Արիստակէս Հայր փոխանակ այս 650 ղշ.ի չնչին խնդիրով զբաղեցնելու մամուլը, աւելի աղէկ կ'ընէ որ նոյնութեամբ վճարէ զայն, քանի որ Պատրիարքարանի տոմարներուն մէջ պահանջ արձանագրուած է։ Եթէ ատանկ պարտք մը չկայ ինչո՞ւ գրեր են, և ինչո՞ւ Տ. Արիստակէսի գրուած է և ոչ ասոր կամ անոր։ Ամէնէն կարճը լուռ ու մունջ վճարելն է այս գումարը, որ մեծ բան մը չէ իրենին։

Ցաւով կը ծանուցանենք մահը, ծանօթ վաճառական և Ղալաթիոյ խնամակալութեան անդամ Մագսուտ էֆ. Հարենցի, որ տեղի ունեցաւ երէկ առտու ժամը մէկին իր Պէօյիւք Տէրէի բնակարանին մէջ։ Հանգուցեալը առջի իրիկուան շոգենաւով տուն վերադարձին ճամբան յանկարծական տկարութիւն մը զգաց և բնակարանը հասնելէն ետքը հակառակ բժշկական դարմաններուն առտուան դէմ հոգին աւանդեց յանկարծական մահուամբ։

Մագսուտ էֆ. Հարենց ծանօթ դէմք մըն էր մայրաքաղաքիս մէջ և պատուական հայ մը ընկերական գնահատելի ձիրքերով օժտուած։ Կը թողու այրի մը, մանչ զաւակ մը և երեք ամուսնացած աղջիկներ։

Խմբագրութիւնս այս տխուր առթիւ իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցելոյն ընտանիքին և պարագաներուն։

*** Ս. Պատրիարք Հայրը ցաւակցական քարթ մը ղրկեց հանգուցելոյն ընտանիքին։

*** Կեդր. վարժարանը ի պատիւ հանգուցելոյն փակ պիտի մնայ յուղարկաւորութեան օրը։

Այրի Տիկին Իսկուհի Սարգիսեան, Սարգիս, Գուրգէն, Կ. Սարգիսեան, Տէր եւ Տիկին Սեդրաք Կ. Սարգիսեան (Իզմիր), Տէր եւ Տիկին Միհրան Կ. Սարգիսեան, Տէր եւ Տիկին Լեւոն Պ. Պալդաեան (Գոնիա), Տէր եւ Տիկին Յակոբ Խախամեան, Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Կիւլպէնկեան, Այրի Տիկին Վէրժին Ք. Փափազեան, ինչպէս նաեւ Տասեան, Կեօզիւմեան, Կիւլպէնկեան, Եազըճեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զդառնաղէտ մահ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՖ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ
ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԳՈՆԻԱՅԻ
ԱՐՔՈՒՆԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

որ յետ կարճատեւ հիւանդութեան կնքեց իր մահկանացուն ի հասակի 65 ամաց ի խոր սուգ համակելով համայն գերդաստանը։ Ազգականք եւ բարեկամք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին որ պիտի կատարուի վաղը, հինգշաբթի, ի ժամ 10 (Ը. Թ.) Մաքրիգիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ, ուր փոխադրեալ է հանգուցելոյն մարմինը եւ անտի պիտի ամփոփուի գիւղիս գերեզմանատունը։

Մաքրիգիւղ, 8 Նոյ. 1906

ԾԱՆ. Սիրքէճիէն կառախումբը կը մեկնի կէս օրէ ետք ժամ 2.18 (Ը. Ե.)։ Մահազդ չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

«ԾԱՂԻԿ» ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍԸ
Բ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ
ԹԻՒ 10րդ

Ծաղիկի 10րդ թիւը հրապարակ կ'ելլէ այսօր հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Յօդուածներ ունին՝

Օր. Հայկանոյշ Մառք (Պարծանք մը), Տիկին Ազնիւ Մ. Ղեւոնդեան (Կատակերգութիւն մը, Փիէռօյին բուժումը), Օր. Նինի (Նինիին Օրագիրը), Օր. Քրիստինէ Մելիքեան (Խոհանոցի դասեր), Օր. Տիրուհի Կիւլպէնկեան (Նորաձեւութեան բաժինը, Տղոց գլխարկները, պատկերով), Օր. Բաբբինէ Հապէշեան (Փաւառի կիները պէ՛տք է կարդան)։

ՌԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Օրման վէ Մաատէն վէ Զիրաաթ Նէզարէթի ճէլիլէսի պաշ միւհէնտիսի սաատլու Ապտիւրրահման պէյ էֆէնտիյէ Թէրֆիհէն րիւթպէի ուլա սընըֆը սանիսի թէվճիհ պույուրուլմուշ տըր։

* *

Թօգաթ սանճաղը մուհասէպէճիլիկինէ՝ Թարապլուսը Շամ մուհասէպէճիսի իզզ. Ճէմալ էֆէնտի։

Թարապլուսը Շամ մուհասէպէճիլիկինէ՝ Մանասթըր վիլայէթի մուհասէպէ գալէմի միւմէյյիզի իզզ. Օսման էֆ. Թային պույուրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Թիճարէթ վէ Նաֆաա Նէզարէթի ճէլիլէսի մէքթուպճը մուավինի աթուֆէթլու Սայիտ պէյ էֆ. հազրէթլէրինէ պիրինճի րիւթպէտէն Մէճիտի.

Մապէյնը Հիւմայունը Միւլիւքանէ միւտիրը սանիսի իզզ. Իզզէթ պէյէ թէպտիլէն պիրինճի րիւթպէտէն Մէճիտի նըշանը զիշանլարը իհսան պույուրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԲԱՆԱԿԸ.— Գերմանիա յանձնարարուած թնդանօթներէն ութը մարտկոցներ Պոլիս բերուեցան։ Երեք մարտկոցը ղրկուեցաւ Չաթալճա։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ բարձր խորհուրդը ջնջեց Պէյրութի և Թրիէսթէի ժամանումներուն դէմ դրուած բժշկական այցելութիւնը։

ՎԻԵՆՆԱՅԻ Օսմ. դեսպան Մահմուտ Նէտիմ փաշա արձակուրդով Պոլիս կը հասնի շաբաթ օր։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նոր կուսակալ Նուրի պէյ իր պաշտօնատեղին ժամանեց։

ԴԱՏԱՍՏԱՆ.— Մէրճիւնի (Պէյրութ) նահիյ և նախագատ ատեանին նախագահ Իպրահիմ և անդամներէն Հաճի Իպրահիմ էֆ.ները զիրար նախատած ըլլալով, դատաստանի ենթարկուեցան։

ՓՈՂՈՑԻ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒՄ.— Քաղաքապետ Րէշիտ փաշա նկատելով որ Ղալաթիայէն Բերա տանող թրամուէյի ճամբան շատ նեղ է, որոշեց մինչեւ Նիւքսէք Գալտըրըմ ընդարձակելու համար, գնել մինչեւ Վոյվոտայի հին պահականոցին գետինը գտնուած խանութները, և այդ կերպով նոյն փողոցը լայնցնել։ Այդ մասին հարկ եղած գործողութիւնները կատարուելու վրայ են։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ քննիչ Վահան էֆ. Սուրէնեան, որ Իզմիր գացած էր, Այտընի այգիները քննելու, Պոլիս վերադարձաւ։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանին դասախօսութիւնները, որոնք Ռամազանի առթիւ դադրած էին, այս շաբաթ օր պիտի վերսկսին։

ԾԱՂԿԱՎԱՃԱՌ Ե. Սարունճաքի, Բերա, մեծ փողոց, թիւ 366, Բալըքլըման վաճառատան կից, դիւրամատչելի գինով կը ծախէ ամէն տեսակ ծաղիկներ և ծաղկեփունջեր։ Անգամ մը այցելել կը բաւէ գաղափար մը կազմելու համար ծաղիկներուն պէսպիսութեան և ծաղկեփունջերու ճաշակաւոր պատրաստութեան համար։

ՃԱՇԻ ԱՏԵՆ մի՛ միայն Չիթլիի հանքային ջուրը խմեցէ՛ք։ Դժուարամարսութեան, կաթուածի, Աւազախտի, և այլնի դէմ։ Անբաղդատելի, ամենաալքալիկ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԱՆԿԻԿ ՄԸ ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐԸ.— Ղալաթիա, Քաֆէսճի փողոց Նիքօլիի և իր տարփուհիին՝ Պայծառի տունը քանի մը օր առաջ կին մը եկաւ և ըսաւ թէ ինք հռոմէական էր, անունը Վիքթօր, երկու ամիս առաջ մանչ զաւակ մը աշխարհ բերած է, որուն անունը Տիգրան դրած է. հիմա այս մանկիկը նայելու համար կ'ուզէ զայն տեղ մը յանձնել, սանկ շնորհքով տեղ մը որպէս զի վստահ ըլլայ և աչքը ետին չի մնայ։ Վիքթօր այս պատմութիւնը ընելէ ետք խնդրեց Պայծառէ որ ասանկ տեղ մը գտնէ և եթէ գիտէ լուր տայ իրեն։ Պայծառ որ կ'երեւի թէ իր տարփածուին բերած հասոյթէն գոհ չէր այնքան, մտածելով որ քիչ մը աւելի դրամ կրնայ ձեռք ձգել այս կերպով, պատրաստակամութիւն յայտնեց մանկիկը ինք խնամելու։ Վիքթօր հաւանեցաւ, և մանկիկը որ հետը բերած էր, թողուց, ըսելով որ «այս իրիկուն թող կենայ, վաղը ես պաշտօնական թուղթերն ալ կը բերեմ, ու սակարկութիւնը կ'ընենք կը լմնայ»։ Բայց հետեւեալ օրը կինը չեկաւ։ Մինչ այս մինչ այն, վեց օր անցաւ և եօթներորդ առտուն, այսինքն երէկ առտու, մանկիկը մեռաւ։ Պայծառ որ շփոթած էր Վիքթօրի չգալուն վրայ, ա՛լ աւելի այլայլեցաւ պզտիկին մահէն։ Ուստի ելաւ գնաց Բերա, Բարմաք-Գաբու, Օլկաի տունը զոր իբր իր բնակավայրը ցոյց տուած էր Վիքթօր։ Բայց մանկիկը իրեն բերող խորհրդաւոր կինը հոն չէր և ատանկ մէկը չէին ճանչնար։ Կարելի է երեւակայել Պայծառի վիճակը։ Անմիջապէս գործը տեղեկացուց ոստիկանութեան որ խիստ քննութեան մը ձեռնարկեց երեւան հանելու համար այս կինը, որ անշուշտ կամ իր մեղանչումին մէկ պտուղն էր որ այսպէս անհետ ընել փորձած էր, և կամ ուրիշի մը մեղքին պտուղը։

ԴԻԱԿ.— Երէկ առտու, կամուրջին Ղալաթիոյ կողմը, ծովէն դիակ մը գտնուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութեամբ հաստատեց թէ մակուկավար Իպրահիմի նաւին մէջ աշխատող 19 տարու Հասանն է, որ տասնըհինգ օր առաջ ծով իյնալով խեղդուած էր, երբ կամուրջին տակի տուպայէն բնական պէտք մը գոհացնելու վրայ էր։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.— Վերաքննիչ ատեանին Նախագահ Արիֆ պէյի կառքը երէկ իրիկուն երբ Պոլսոյ կողմէն Ղալաթիա կ'անցնէր, կամուրջին վրայ կառքին ձօղը ինկաւ։ Ձիերը ասկէց խրտչեցան և սկսան սրարշաւ արշաւել։ Ճամբան զարնուեցան բեռնակիր Մէհմէտի որ վիրաւորուեցաւ։ Քիչ ատենէն ձիերը զսպուեցան։

ԱՌՋԻ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Առջի գիշեր, ժամը 4ին ատենները հրդեհ ծագեցաւ Պոլիս, Մէվլէվիխանէ Գաբուսիի դուրսը, Եէնի-Գաբու, մեծ թէքքէին ախոռէն։ Բոցերը անմիջապէս տարածուեցան շէնքին միւս մասերուն մէջ ալ, և հակառակ ճիգերու, քանի մը ժամուան մէջ հրոյ ճարակ եղաւ ամբողջ շէնքը, մզկիթը, Տէրվիշներու սենեակները, խոհանոցը եայլն։ Հարէմի բաժինը միայն կարելի եղաւ ազատել։ Բոցերը անոր համար արագ արագ տարածուեցան որովհետեւ ջուրը պակաս էր, և կարելի չեղաւ կահ-կարասիքէն բան մը ազատել։ Այրածներուն մէջ կայ նաեւ արժէքաւոր հին գիրքեր. 3000 ոսկի արժէքով։ Համբաւաւոր Տէտէ Էսատ էֆ. բոցերուն զոհ տուաւ իր բոլոր գիրքերը որոնք 40 սնտուկներու մէջ դրուած էին։ Հրդեհին սկզբնաւորութիւնը արկածի կը վերագրուի։

** Ղալաթիա, Բէրչէմպէ Բազար, Թահթաբուռնեան Խանի երկրորդ յարկը «Պալքան» ապահովագր. ընկերութեան գրասենեակէն առջի գիշեր հրդեհ ծագեցաւ, բայց միայն տախտակամածները այրեցան։

ԿԵՂԾԱՐԱՐ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐՆԵՐ.— Ղալաթիոյ լումայափոխներէն երկու հոգի Վասիլ և Զախարիա, կեղծեցին Երկրագործական Պանքայի վճարականութենէն վերջին անգամ 10000 ղրուշ շահող տոմսակը և առջի օր նոյն Պանքայէն դրամը գանձելու գացին։ Սակայն պաշտօնեաները շուտով հասկցան խարդախութիւնը և ձերբակալել տուին զանոնք։

ԴԻԱԿ.— Ղալաթիոյ քարափին մօտ երէկ դիակ մը գտնուեցաւ։ Խլղուղին դուլպաներուն վրայ եղած Բ. Հ. յունարէն սկզբնատառերէն յայտնի եղաւ թէ յիշեալը յոյն էր։ Ոստիկանական բժիշկ Տիգրան էֆ. հարկ եղած քննութիւնը կատարեց, բայց մարդուն վրայ ոճրի ո և է հետք չգտնուեցաւ։

ՊԱՏՈՒԱԽՆԴԻՐ ԿԻՆԸ.— Թավշանճըլը բնակիչներէն Մուսթաֆա, Հաֆըզ և Ֆայիզ էֆ.ի որդին, Պայրամի երկրորդ գիշերը նոյն գիւղը՝ Օսմանօղլը Մէհմէտի տունը երթալով բռնութեամբ դուռը կոտրեցին և տնեցիներուն պառկած սենեակը մտան։ Մէհմէտ տեսնելով որ գիշերուան այդ ժամուն յանկարծակի սենեակէն ներս մտնող մը չար նպատակ մը միայն կ'ունենայ, իսկոյն անձնապաշտպանութեան միջոցներու դիմեց, սակայն այդ երեք հոգին կապեցին Մէհմէտը. յետոյ անոր կնոջ՝ Պիննազի պատիւը բռնաբարել ուզեցին։ Կինը, իր պատիւը պաշտպանելու համար, յարձակեցաւ անոնց վրայ. խեղճը թէև ութը տեղէն վիրաւորուած, սակայն նորէն ջանաց իր պատիւը անարատ պահել։ Չարագործները, որպէս զի կինը չկարենայ ինքզինքը պաշտպանել, ամուսինը վիրաւորեցին տասնը մէկ տեղէ։ Պիննազ, վիրաւոր էգ վագրի մը պէս, նորէն անոնց վրայ յարձակելով, իր ամուսինը ազատեց։ Երեք անձերը, կատղելով կնոջ այդ դիւցազնական արարքէն, նորէն մէկ քանի տեղէն վիրաւորեցին զայն, բայց դարձեալ չյաջողեցան իրենց նպատակին հասնելու։ Այդ միջոցին վիրաւորներուն աղաղակները դրացիներուն կողմէ իմացուելով, օգնութեան փութացին և միւս կողմէ իմաց տուին ոստիկանութեան, որ շուտով հոն փութաց և երեք չարագործները ձերբակալելով Կէյվէի գայմագամութեան ղրկեց։ Հէրէքէի կայս. գործարանին բժշկապետ գնդապետ Տիրան պէյ, Թավշանճըլը երթալով, հարկ եղած դարմանները ըրաւ վիրաւորներուն։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Գ. Գաբրիէլեան էֆ. որ ժամանակէ մը ի վեր Բարիզ կը գտնուէր՝ իր արհեստին նորութիւններն ուսումնասիրելու համար, Բարիզէ վերադարձած ըլլալով կը փութայ ծանուցանել յարգոյ յաճախորդաց և հասարակութեան թէ վերսկսած է ի գործ դնել արհեստն իր նախկին գործատեղին՝ Բերա, Կալաթա-Սէրայի Սուլթանիյէ վարժարանին դէմ 200 թիւ արարթըմանը. այս առթիւ կը կիրարկէ նաև իր վերջին գիտական ուղեւորութեան ատեն ուսումնասիրած նոր դրութիւնը։

Կ'ՈՒԶԷՔ արեւէն ու անձրեւէն չազդուող, տոկուն, աժան ու ընտիր ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ գնել, մի՛ խօսարիք, անմիջապէս դիմեցէք Ղալաթիա, Թոփաքէօյ-Բերայի թրամուէյին վերջին սթասիոնը աղբիւրին մօտ, Պետրոս էֆ. Պօզաճեանի, որ պիտի գոհացնէ ամէնէն նրբաճաշակներն ու դժուարահաճներն իսկ։ Յիշեալ վաճառատան մէջ միշտ դիւրամատչելի գնով կը նորոգուին նաեւ հին հովանոցները՝ նորերէն չզանազանուելու աստիճան նրբութեամբ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, Նոյմ. 20.— Երէկ իրիկուն Գերման Կայս. Ամոլը հացկերոյթ տուաւ ի պատիւ Դանիոյ Արքայական Ամոլին, և Վիլհէլմ Կայսր ու Ֆրետերիք Թագաւորը խանդագին բաժակաճառեր խօսեցան։ Կայսրը Սեւ Արծուի շքանշանը նուիրեց Ֆրետերիք Թագաւորին, և Լուիզի պատուանշանը՝ Թագուհիին. Իսկ Դանիոյ Արտաքին գործոց նախարարին տուաւ Կարմիր Արծուի ականակուռ պատուանշան։ Դանիոյ Թագաւորը վարչապետ իշխան Պիւլովի տուաւ Փիղ պատուանշանին Ա. կարգը և Սպայակոյտի պետ Զօր. Մոլթքէի՝ ականակուռ Խաչ Տանեպրոկի։

ԲԱՐԻԶ.— Մ. Ժոռէս Իւմանիդէի մէջ նոր յօդուած մը հրատարակելով իշխան Պիւլովի ճառին վրայ, կը յայտարարէ թէ գերման վարչապետը անկարելի բան մը չի պահանջեր Ֆրանսայէ, որ ծանր սխալ մը կը գործէ, եթէ Գերմանիան կղզիացնելու ջանայ։ Ընդհակառակը, Ֆրանսա պէտք է վերջնական հաշտութիւն մը կնքէ դրացի պետութեան հետ։ Եթէ Ֆրանսա յաջողի նաև բարւոքել Անգլօգերման յարաբերութիւնները, խաղաղութիւնը վրդովող ամէն պատահականութիւններէ ազատ պիտի ըլլայ։

— Մ. Քլէմանսօ Պերլինէր Դակէպլաթի թղթակիցին յայտարարեր է թէ Գերմանացիները պէտք է չափաւոր ընթացք մը բռնեն Ֆրանսայի դէմ։

— Շատ մը գաւառներու մէջ եկեղեցիներու գոյքերը ցուցակագրուեցան, առանց ո և է խնդիր ծագելու։

— Մէկ քանի եպիսկոպոսներ հետեւելով Գուտէմէրի եպիսկոպոսին օրինակին, պաշտօն յանձնեցին իրենց թեմական եկեղեցական խորհուրդներուն՝ ստորագրել յայտարարութիւն մը, որով յանձն կ'առնեն Դեկտ. 10էն վերջ եպիսկոպոսներուն յանձնել թեմական ստացուածքները, և կանխաւ կը բողոքեն այս ստացուածքներուն ո և է ընկերակցութեան յանձնման դէմ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Մաճառ վարչապետ Տոքթ. Վէքէրլէ երկարօրէն տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց նախարար Պարոն Էրէնթալի հետ, Սերպիոյ հետ ծագած մաքսային խնդրոյն վրայ։ Մաքսային խնդրոյն քննիչ յանձնաժողովը վաղը պիտի գումարուի։ Աւստրիամաճառ կառավարութիւնը տրամադիր է նուազ խստապահանջ ըլլալ, բայց պիտի պահանջէ որ Սերպիա ըլլայ նախաձեռնարկ բանակցութեանց վերսկսման։

ՍՕՖԻԱ.— Աւստրիոյ-Հունգարիոյ ընդհանուր հիւպատոսը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ֆերտինանտ իշխանին հետ, որուն հաղորդեց Ֆրանց Եօզէֆ Կայսեր բարեւները։ Իշխանը մեծ գոհունակութեամբ ընդունեց այս Կայս. ողջոյնը, և խնդրեց հիւպատոսէն որ իր խորին երախտագիտութիւնն հաղորդէ Կայսեր։

ՎԻԷՆՆԱ.— Սակարանին մէջ այնպէս կ'ըսուի թէ Քրէտիդ Անշդալտ 100ին $9\frac{3}{4}$ շահաբաժին պիտի տայ, մինչ անցեալ տարի տուած էր, $8\frac{3}{4}$ իսկ Վիէնըր Պանք Ֆէրայն՝ $7\frac{1}{2}$ ինչպէս անցեալ տարի։

ՊԵՐԼԻՆ.— Պրամպէրկի (Բօհէմիա) գաւառէն 200 քաղաքապետներ և քաղաքապետական պաշտօնեաներ պաշտօնանկ եղան, պնդած ըլլալով որ լեհերէն աւանդուի կրօնքի դասը, Լեհ վարժարաններուն մէջ։

ՆԻՒ ԵՕՐՔ.— Նիակարայի ջրվէժին արտադրած ելեկտրական ոյժը մինչեւ Թօրոնթօ քաղաքը, այն է 125 քիլոմէտր տեղ հաղորդուեցաւ յաջողապէս։

ՑԷԹԻՆԵԷ.— Նիքոլա իշխանին կինը՝ Միլէնա իշխանուհին՝ հիւանդ է մէկ քանի օրէ ի վեր։ Իտալիայէն բժիշկ մը կանչուեցաւ։

ՊՕՄ ՏԸ ՖԻԿ
ՏՈՒՓԸ 50 ՂՐՈՒՇ, ԿԷՍ ՏՈՒՓԸ 27 ՂՐՇ.

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ. Ո.	102.30
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	102.20
Երէկուան էն բարձր գինը	»	102.30
» էն վար գինը	»	102.19

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	$150.62\frac{1}{2}$
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	$149.62\frac{1}{2}$
Երէկուան էն բարձր գինը	»	$150.62\frac{1}{2}$
» էն վար գինը	»	149.50

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	41.50
Շիրքէթը Խայրիէի Համիտիէ	Օ. Ո.	5.25
Միթիլլիի Պանքա		5.75
Սելանիկի »	ֆր.	173.
Քոմէրսիալ	Ա. Ո.	9.08
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	146.—
» Օրտինէռ	»	136.—
Իզմիրի քարաֆ	»	596.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.70
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	$11.02\frac{1}{2}$
Ժիւխասանս Թրամվայ	» »	6.30
» պարտաթուղթ	ֆր.	495.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	314.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	18.07
Քարաֆ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	453.—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբս. 1886		331.50
» » » 1903		268.50
Թրանսվալ		60.—

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	ֆր.	263.—
Պանք Նաս. Կրէս.	»	435.50
» » » Նոր	Օ. Ո.	4.05
Լաւրիոմ	ֆր.	57.76

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	ղշ. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.08
Անգլիական ոսկի	110.—
Բօլ	90.30
Մէճիտիյէ արծաթ	107.22
Ռուսլի Թղթադրամ	8.65
Քրիմից	50.

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	ղրշ.	$109.32\frac{1}{2}$
Բարիզի » »	ֆր.	23.—
Վիէննայի » »	քուրօն	21.98
Պերլինի » »	մարք	18.70

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

20 Նոյեմբեր 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		96.07
Օսմ. միաց. գոնս. 4 % բաց.		94.80
» » » գոց.		94.75
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	152.—
Րէժիի պարտաթուղթ	»	447.—
Օսմանեան մաքս	»	—.—
Օսմանեան Պանքա	»	683.—
Քրէտի Լիոնէ	»	1209.—
Բարիզի Պանքա	»	1647.—
Աւստրիական Ռանթ	4 %	—.—
Իտալական »	5 %	103.25
Ռուսական » 4 % 1901		63.45
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4 %	95.52
Պալիա Քարա Այտըն	ֆր.	704.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

20 Նոյեմբեր 1906

Անգլիական Ռանթ	86.81
Օսմ. Միաց. Գոնս. բաց. Փ.Կ.	93.75
» » » գոց. »	93.63
Օսմ. Պանքա	17.25
Պուլկարական 1892	101.50
Ռուսական 4 % 1898—89	76.50
Ցունական Ռանթ	40.—
Չարթրըթ	1.68
Թրանսվալ	—.—
Ռանտֆոնթէյն	6.02
Ճափոնական 4 %	—.—

ՊԵՐԼԻՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

20 Նոյեմ. 1906

Գերմանական 3 %	86.40
Օսմ. Միաց Գոնս.	94.90
Օսմ. փոխառութիւն 1903	—.—
Ռումէլիի երկաթուղի	146.30

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏԱՆ
ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

1906 Նոյեմբեր 1/14ին Նաբար օր հանուած թիւեր եւ շահած պարգեւներ

80 ղրուշ շահող թիւեր

72	11878	24045	34874	47939	60578	72435	84178	96555	109694	122648	135539	150487	162350
126	12401	24146	34905	48196	60591	72499	84208	96682	109758	122872	136060	150533	162467
208	12451	24151	35463	49025	61047	73177	84272	97018	110274	124522	136323	150848	162746
455	13372	24510	35576	49080	61316	73987	84447	97167	110527	124815	136578	150929	162948
483	13532	24953	35328	49275	61522	74321	84476	97530	110730	126431	136586	151195	163075
809	13620	26525	36092	49598	61592	74464	84871	97985	111401	126898	138867	151401	163134
821	14167	26598	36819	49657	61745	74552	85050	98256	111466	126946	139186	151445	164695
1138	14248	26751	37569	49710	61907	75378	85069	98398	111695	127023	139345	151879	165157
1227	14363	26762	37705	49892	62165	75416	85082	98666	112040	127256	139358	152723	165336
1297	14892	26824	39151	50484	62506	75465	85252	98850	112050	127293	139651	153160	165778
1560	15048	26906	39352	50766	62791	76118	85315	99027	112133	127469	140303	153787	166336
2233	15082	26944	39959	51230	63748	76452	85539	99041	112247	127560	140705	154309	166367
2437	15389	27145	40026	51703	64047	76531	85601	99884	112349	127725	141276	154704	167553
2594	15930	27151	40403	51815	64857	76655	85672	100625	112477	128271	141476	155037	167581
3333	16920	27200	40694	52167	64910	77180	85760	100869	113044	128563	141499	155342	167606
3785	17024	27479	41428	52990	64947	77219	85914	100949	113194	128382	141687	155412	167888
3864	17129	27839	41528	53017	65669	77716	86314	101585	113320	128905	141970	155687	168703
3936	17197	28099	41643	53294	66234	77787	87269	101802	113611	129070	142291	156059	168845
3974	17566	28199	41786	53557	66294	77851	87675	101918	113721	129338	142970	156112	169339
4346	17603	28664	41980	53709	66318	77980	87830	102062	114031	129437	143212	157000	169392
4502	17643	28971	42041	53739	66350	78620	88257	102337	114120	129668	143618	157205	169517
4906	17731	28990	42501	53769	66755	78880	88520	102391	114447	129674	143751	157504	169986
5245	18033	29029	43406	54979	67015	79282	88968	102407	114535	129753	144041	157590	170726
5593	18194	30093	43449	55180	67134	79508	89253	102522	115799	129849	144101	158126	170745
5759	18472	30396	43628	55277	67300	79771	89303	102566	116053	129904	144799	159037	171348
5899	19166	30434	43806	55722	67510	79860	89444	102715	117341	130187	145287	159084	171593
6122	19453	30574	43901	56249	67764	80029	89806	102805	117689	130257	145348	159476	171898
6174	19540	31073	44116	57343	68027	80760	89872	103020	117794	130561	145450	159525	172643
6182	20055	31200	44151	57469	68701	80864	90103	103190	118347	130808	145669	159682	172678
6195	20341	31906	44532	57634	69125	81186	90118	103227	119199	130936	146014	159780	172839
6275	20745	31930	44784	58059	69266	81380	90461	103304	119687	131331	146046	160237	173734
6302	21021	31949	44794	58255	69299	81647	90995	103490	119963	131910	146097	160336	173792
6383	21199	32703	44928	58455	70001	81732	92561	104627	120485	132558	146197	160512	173825
6765	21572	32917	45442	58488	70102	81906	92920	105298	120613	132609	146233	160521	173888
6906	21582	32990	45685	58593	70287	82101	93007	105860	120719	132693	146583	160820	173897
7014	21739	33264	45760	58789	70549	82131	93804	106590	120762	132735	147666	160944	174036
7146	21804	33371	45963	59169	70601	82394	94152	107003	120829	133935	148189	161066	174146
8009	22009	33469	46154	59442	70697	82486	94694	107058	121190	134039	148677	161363	174214
8127	22256	33584	46361	59699	70920	82589	95241	107198	121370	134156	148758	161421	174486
10576	22740	33875	46518	59795	71428	82997	95420	107312	121387	134193	149194	161450	174567
10688	23288	34359	46544	59923	71746	83182	95535	107833	121762	134628	149912	161846	174882
10981	23688	34478	47831	60097	72192	83599	95907	108640	121903	135117	150147	161857	
11343	23755	34734	47885	60363	72225	84091	95940	109125	122422	135283	150251	162074	

20 ղրուշ շահող թիւեր (*)

71	80	15381	90	30391	400	45961	70	61591	600	77781	90	90111	20	108631	40	127461	70	144041	50	160811	20
121	30	15921	30	30431	40	46151	60	61741	50	77851	60	90461	70	109121	30	127551	60	144101	10	160941	50
201	10	16911	20	30571	80	46361	70	61901	10	77971	80	90991	1000	109691	700	127721	30	144791	800	161061	70
451	60	17021	30	31071	80	46511	20	62161	70	78611	20	92561	70	109751	60	128271	80	145281	90	161361	70
481	90	17121	30	31191	200	46541	50	62501	10	78871	80	92911	20	110271	80	128561	70	145341	50	161431	30
801	10	17191	200	31901	10	47831	40	62791	800	79281	90	93001	10	110521	30	128881	90	145441	50	161441	50
821	30	17561	70	31921	30	47881	90	63741	50	79501	10	93801	10	110721	30	128901	10	145661	70	161841	50
1131	40	17601	10	31941	50	47931	40	64041	50	79771	80	94151	60	111401	10	129061	70	146011	20	161851	60
1221	30	17641	50	32701	10	48191	200	64851	60	79851	60	94691	700	111461	70	129231	40	146041	50	162071	80
1291	300	17731	40	32911	20	49021	30	64901	10	80021	30	95241	50	111691	700	129461	40	146091	100	162341	50
1551	60	18031	40	32981	90	49071	80	64941	50	80751	60	95411	20	112031	40	129661	70	146191	200	162461	70
2231	40	18191	200	33261	70	49271	80	65661	70	80861	70	95531	40	112041	50	129671	80	146231	40	162741	50
2431	40	18471	80	33371	80	49591	600	66231	40	81181	90	95901	10	112131	40	129751	60	146581	90	162941	50
2591	600	19161	70	33461	70	49651	60	66291	300	81371	80	95931	40	112241	50	129341	50	147661	70	163071	80
3331	40	19451	60	33581	90	49701	10	66311	20	81641	50	96551	60	112341	50	129901	10	148181	90	163131	40
3751	90	19531	40	33871	80	49891	900	66341	50	71731	40	96681	90	112471	80	130181	90	148671	80	164691	700
3851	70	20051	60	34351	60	50481	90	66751	60	81901	10	97011	20	113041	50	130251	60	148751	60	165151	60
3931	40	20341	50	34471	80	50761	70	67011	20	82101	10	97161	70	113191	200	130561	70	149191	200	165331	40
3971	80	20741	50	34731	40	51221	30	67131	40	82131	40	97521	30	113311	20	130801	10	149911	20	165771	80
4341	50	21021	30	34871	80	51701	10	57491	300	82391	400	97981	90	113511	20	130931	40	150141	50	166331	40
4501	40	21191	200	34901	10	51811	20	67501	10	82481	90	98251	60	113721	30	131331	40	150251	60	166361	70
4901	10	21571	80	35461	70	52161	70	67761	70	82581	90	98391	400	114031	40	131901	10	150481	90	167551	60
5241	50	21581	90	35571	80	52981	90	68021	30	82991	3000	98661	70	114111	20	132551	60	150531	40	167581	90
5591	600	21731	40	35821	30	53011	20	68701	10	83181	90	98841	50	114441	50	132601	10	150841	50	167601	10
5751	60	21801	10	36091	100	53291	300	69121	30	83591	600	99021	30	114531	40	132691	700	150921	30	167881	90
5891	900	22001	10	36811	20	53551	60	69261	70	84091	100	99041	50	115791	800	132731	40	151191	200	168701	10
6121	30	22251	60	57561	70	53701	10	69291	300	84171	80	99881	90	116051	60	133931	40	151401	10	168841	50
6171	80	22731	40	37701	10	53731	40	70001	10	84201	10	100621	30	117341	50	134031	40	51441	50	169331	40
6181	90	23281	90	39151	60	53761	70	70101	10	84271	80	100861	70	117681	90	134151	60	151871	80	169391	400
6191	200	23681	90	39351	60	54971	80	70281	90	84441	50	100941	50	117791	800	134191	200	152721	30	169511	20
6271	80	23751	60	39951	60	55171	80	70541	50	84471	80	101581	90	118341	50	134621	30	153151	60	169981	90
6301	10	24041	50	40021	30	55271	80	70601	10	84871	80	101801	10	119191	200	135111	20	153781	90	170721	30
6381	90	24141	50	40401	10	55721	30	70691	700	85041	50	101911	20	119681	90	135281	90	154301	10	170741	50
6761	70	24151	60	40691	700	56241	50	70911	20	85061	70	102061	70	119961	70	135531	40	154701	10	171341	50
6901	40	24501	10	41421	30	57341	50	74421	30	85081	90	102331	40	120481	90	136051	60	155031	40	171591	600
7011	20	24951	60	41521	30	57461	70	71741	50	85251	60	102391	400	120611	20	136321	30	155341	50	171891	900
7141	50	26521	30	41641	50	57631	40	72191	200	85311	20	102401	10	120711	20	136571	80	155411	20	172641	50
8001	10	26591	600	41781	90	58051	60	72221	30	85531	40	102521	30	120761	70	136581	90	155681	90	172671	80
8121	30	26751	60	41971	80	58251	60	72431	40	85601	10	102561	70	120821	30	138861	70	156051	60	172831	40
10571	80	26761	70	42041	50	58451	60	72491	500	85671	80	102711	20	121181	90	139181	90	156111	20	173731	40
10684	90	26821	30	42501	10	58481	90	73171	80	85751	60	102801	10	121361	70	139341	50	156991	7000	173791	800
10981	90	26901	10	43401	10	58591	600	73981	90	85911	20	103011	20	121381	90	139581	90	157201	10	173821	30
11344	50	26941	50	43441	50	58781	90	74321	30	86311	20	103181	90	131761	70	139651	60	157501	10	173881	90
11871	80	27141	50	43621	30	59161	70	74461	70	87261	70	103221	30	121901	10	140301	10	157581	90	173891	900
12401	10	27151	60	43801	10	59441	50	74551	60	87671	80	103301	10	122421	30	140701	10	158121	30	174031	40
12451	60	27191	200	43901	10	59691	700	75371	80	87821	30	103481	90	122641	50	141271	80	159031	40	174141	50
13371	80	27471	80	44111	20	59791	800	75411	20	88251	60	104621	30	122871	80	141471	80	159081	90	174211	20
13531	40	27831	40	44151	60	59921	30	75461	70	88511	20	105291	300	124521	30	141491	500	159471	80	174481	90
13611	20	28041	100	44531	40	60091	100	76111	20	88961	70	105851	60	124811	20	141681	90	159521	30	174661	70
14161	70	28191	200	44781	10	60361	70	76451	60	89251	60	106581	90	126431	40	141961	70	159681	90	174881	90
14241	50	28561	70	44791	800	60571	80	76521	30	89301	10	107001	10	126891	900	142291	300	159771	80		
14361	70	28971	80	44921	30	60591	600	76651	60	89441	50	107051	60	126941	50	142961	70	160231	40		
14891	900	28931	90	45441	50	61041	50	77171	80	89801	10	107191	200	127021	30	143211	20	160331	40		
15041	50	29021	30	45681	90	61311	20	77211	20	89871	80	107311	20	127251	60	143611	20	160511	20		
15081	90	30091	100	45751	60	61521	30	77711	20	90101	10	107831	40	127291	300	143751	60	160521	30		

(*) Վերոյիշեալ թիւերը որոնք արդէն շահած են 20 ղր.էն աւելի պարգեւներ, և որոնք այս թիւերուն մէջ են, 20 ղրուշ շահող թիւերուն մէջ չպիտի հաշուուին։

«ԼԱ ԲՕԼԱՐ»
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՓԻԼԻՓՈՍԻ ՓԱՆՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ
ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

1903 Դեկտեմբեր 31ին ընկերութեան ունեցած երաշխաւորութեան գումարները

	Ֆրանք
Ֆրանսայի Պանքան ի պահ դրուած զանազան արժեթղթերով	50,000,000
Վերոյիշեալ արժեթղթոց յաւելեալ արժէքը	21,298,712
Զանազան պանքաներու քով պահեստ	4,661,118
104,380 անգլ. ոսկի արժէքով անգլիական և հնդկական արժէթղթեր Անգղիոյ Պանքան ի պահ դրուած	3,563,165
Գումար ֆրանք	79,522,995

ԼԱ ԲՕԼԱՐի Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը արտօնեալ է հրդեհի դէմ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ ընդունիլ յանուն ընկերութեան, և պատահած վնասները անմիջապէս և արդարութեամբ կարգադրել։ «Լա Բօլար» իր վճարմանց աստեն լայն տուած փութկոտութեամբ և առատաձեռնութեամբը իրաւամբ առաջնակարգ դիրք մը բռնած է ապահովագրական աշխարհին մէջ։

Գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ։

Տեղեկութեանց համար դիմել Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին գրասենեակները. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Բիւթօ խան։ 50—28

ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌ
ՎԻՕԼԷԹ

Նոր խանութ բացած է Ղալաթիա, հին Վօյվօտայի կից, Նօ. 91 և Եւրոպայէն բերել տուած է զանազան շաքարեղէններ և անուշեղէններ՝ վերջին նորաձեւութեան և ճաշակի համեմատ, համեղ և թարմ։

Այսպէս, կը գտնուին յիշեալ վաճառատան մէջ ՊՕՆՊՕՆՆԵՐ, ՇՕՔՕԼԱՆԵՐ, ՖՐԻՒԻ ԿԼԱՍԷ, ՖՕՆՏԱՆ ևն. ևն., իսկ հարսնիքի համար՝ գեղեցիկ և ճաշակաւոր մոմեր և ամէն տեսակ բաղդաշաքարներ եւայլն, որոնց ցուցակը անգամ մը աչքէ անցընողը կրնայ գաղափար կազմել գիներուն անհամեմատ աժանութեանը մասին։

Հարսանեկան ծաղկեզարդ մոմ՝ 3 քաշնոց, մէկ քօղք, և կիւլանթա, զոյգ մը կիսակօշիկ, զոյգ մը ձեռնոց, 20 դրամ արծաթթել այս բոլորը միմիայն 120 ղրշ.ի։ 25—10

Բոլորովին սխալ է եթէ մարդիկ իրենց փտած կամ կոտրած ակռաները քաշել կուտան.

ԹՈՂ ԴԻՄԵՆ

ԱՏԱՄ ՆԱԲՈՅԺ
ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆԻ

որ արհեստական ակռաներ կը հաստատէ ոսկի կը լեցնէ եւ ոսկի գուրոն կ'անցընէ

Այցելութիւններ կ'ընդունի ամէն օր առտուն կանուխ, Սկիւտար, Իհսանիյէ իր բնակարանը և ժամը 4—11 Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Պէն-Պիր-Չէշմէ վաճառատան զինմաց։ 24—50

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԲԱՆԿԱԼԹԻ
13ՐԴ ՇՐՋԱՆ

Կիրակնօրեայ առեւտրական վարժարանի դասերը կ'սկսին յառաջիկայ Հկտ. 29 կիրակի կէս օրին մեր Բանկալթիի վարժարանին մէջ։

Միայն 7 ամսոյ մէջ, կիրակի օրեր երեք ժամ զբաղմամբ, կ'ուսուցուին հետեւեալները գործնական կերպով։

1. ՎԱՃԱՌԱԿ. ԳԻՏԵԼԻՔ.—Առեւտր. թղթոց տեսակները, օրէնք, սովորութիւնք, գործառնութեանց եղանակներ ևլն.։

2. ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.—Պարզ տոմար, կրկնատոմար, բագրատոմար և ընթացիկ հաշիւներ։

3. ՀԱՇՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ.—Առեւտուրի մէջ պատահած ամբողջ հաշիւներ։

Վճարումն է ամսական 40 ղրշ. կանխիկ, ուէնկտիր ուսանողք կ'ընդունուին մէկ մեճիտով։

Յաջողեալք կ'ստանան ՎԿԱՅԱԳԻՐ և գործի կը դրուին վաճառատանց մէջ։

Արձանագրութեան համար պէտք է քառթ-բօսթալ մը ուղղել Բագրատունի վարժարան Բանկալթի, Ճէմիթիյէ փողոց և որոշեալ օրը դասի գալ։

Այս ճիւղերուն և լեզուաց վրայ մասնաւոր դաս ուզողներուն ալ գոհացում կը տրուի։

Ծրագիրը ձրի կը տրուի վարժարանէն։

Հիմնադիր-Տնօրէն
5—6 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ԱՌԵՒՏՐ. ԵՒ ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Բերա, ԼԻՍԷ ՖՐԱՆՍԷԶ

Վարչութեամբ Մ. ԺԻՒԼ ՖՕՒՌ

Առեւտրական ճիւղին դասերը կը սկսին Հոկտ. 2/15ին և տեղի կ'ունենան իրիկուան ժամը $6\frac{1}{4}$ին։

Բշ. Պանքայի տոմարակալութիւն։

Գշ. Առեւտրական Իրաւագիտութիւն.—Ճարտարագործական քիմիաբանութիւն։

Դշ. Առեւտր. պանքա և խմբագրութիւն։

Եշ. Տարրական տոմարակալութիւն, Պանքայի հաշիւներ։

Ուր. Առեւտրական խմբագրական դիւան։

Շբ. Աշխարհագրութիւն և առեւտր. վիճակագրութիւն։

Այս Ֆրանսերէն լեզուով դասընթացքները հաստատուած են այն երիտասարդներուն և պատանիներուն համար, որոնք կ'ուզեն աւարտել իրենց առեւտր. ուսումը, կամ պատրաստուիլ Պոլսոյ եւրոպական վարչութեանց քննութիւններուն։ Ձրի են, և միայն մէկ օսմ. ոսկիի մուտքի վճարում մը պէտք է։ Արձանագրութեան և ուրիշ տեղեկութեանց համար դիմել Լիսէին Տեսչութեան։ 6—10

ԱՅԼ ԵՒՍ ԲԵՐԱ ՄԻ ԴԻՄԵՔ

գնելու համար ձեր հագուստները, վասն զի Մահմուտ Փաշա, Գամանտօ խանի դէմ բացուած

«ԳԷՂԵՑԻԿ ԳԱՄԷԼԻԱ»

անուամբ թիւ 96 վաճառատան մէջ պիտի գտնէք ամէն տեսակ զգեստներ կանանց, աղջկանց և տղայոց յատուկ, բոլորն ալ չքեղ, ձեւաւոր ու դիմացկուն։ Սոյն վաճառատան պետը Մ. Եանի Զարօրուլօ յատկապէս Վիէննայէ բերել տուած է աւստրիացի ձեւող մը՝ որ արուեստին մէջ մեծ հռչակ հանած է իր անթերի ճաշակովն ու մկրատին գեղեցկութեամբը։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուին ի մասնաւորի կանանց բէլըրիններ, սաքօ, մանթօններ, ճաքէթներ, ևն. ևն. ամէնքն ալ վերջին նորաձեւութեան և Բարիզի ու Վիէննայի նորոյթներուն համեմատ պատրաստուած։ Փափաքողներ կրնան չափու վրայ ապսպրել և 2 օրէն ստանալ իրենց զգեստը։ Գիները անմրցելի կերպով աժան են, որուն մասին կրնան համոզուիլ պատուարժան յաճախորդք, անգամ մը իրենց այցելութիւնը տալով։

ԾԱՆՕԹ.—Գաւառային մեծաքանակ յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ 11—32

ՏՈՒՆ ՇՏԿՈՂՆԵՐՈՒՆ
ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կահերու վերաբերեալ ամէն տեսակ կերպասներ, գորգեր, մուշամպաներ, թիւլ և բուրդ վարագոյրներ, ամէն տեսակ սթօրներ, նաև ընտիր ճերմակեղէններ, մատամբօլ, մերմերշահի ևն. խիստ աժան գիներով։

Դիմեցէք Պոլիս, Պահչէ Գաբու Մէյտանճըք փողոց, Թիւ 21 ԼԵՒՈՆ ԷՖ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ վաճառատունը։ 30—9

ՏՅՕՅՉԷ ՕՐԻԷՆԹ ՊԱՆԳ
ԱԼԵՄԱՆ ԱՆՕՆԻՄ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

Սէրմայէսի 16,000,000 մարգ (20,000 000 ֆրանք)

ՊԷՐԼԻՆ, ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ, ՊՐՈՒՍԱ, ԽԱՄՊՈՒՐԿ, ԳԱՀԻՐԷ, ՀԱՄՊՈՒՐԿ,
Տէրսաատէթ Ալէման գօնսօլաթօսընտա մուգայյէտ (1906 յունվ. 31ած)

Տրէզտնէր Պանգ, Ա. Շաֆհաւզէնաշէր Պանքֆէրայն վէ Նացիօնալ Պանգ Ֆիւր Տէօյչլանտ թարաֆընտան մուէսսէս

ՄԷՐՔԷԶԸ ԻՍՏԱՆՊՕՒԼ ԳԱԼԱԹԱՏԱ ՎՕՅՎՕՏԱ ՃԱՏՏԷՍԻՆՏԷ ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ։ ՍԹԱՆՊՕԼ ՇՈՒՊԷՍԻ ՏԻԼՍԻԶԶԱՏԷ ԽԱՆ.

Գացա սաաթը հէր կիւն ալաֆր. սաաթ $9\frac{1}{2}$տան 4է գատար
Ճումաա կիւնլէրի » $9\frac{1}{2}$տան 1է գատար։

Մէզքիւր պանգանըն թասարրուֆ գացասը տախի օլուպ, պու գացայա բարա թէվտի խուսուսունտա 1000 լիրայա գատար օլան մէպալիղ իչիւն $3\frac{1}{2}$ %, 1000 լիրատան զիյատէ մէպալիղ իչիւն 3 % ֆայիզ իթա էյլէյօր։

Պունընլա պէրապէր, պանգա՝ քէյֆիյէթի էվվէլճէ մահալլի կազէթալարըլա իլան իթթիրմէք չարթը իլէ ֆայիզլին միքտարընը թէզեիտ վէ եա թէնզիլ իթմէք սէլահիյէթինի մուհաֆազա էյլէր։ Թէվտի խուսուսունտա մէպալիղ 200 լիրայա գատար օլան մէպալիղ՝ իսթէնիլտիկի զէման կէրի ալընապիլիր։ 200տէն 1000 լիրայա գատար օլան մէպալիղի կէրի ալմագ իչիւն 8 կիւն էվվէլ, 1000 լիրայը մութէճավիզ ազչէյի իսթիրտատ իչիւն տէ 30 կիւն էվվէլ պանգայա իխպարը քէյֆիյէթ իթմէք իճապ իտէր։

Մէզքիւր պանգա՝ Գալաթա Պօրսասը իլէ էհնէպի պօրսալարընտա մութէտավիլ սըրաթըրչլարը տախի չէրաիթը մուլթէտիլէ իլէ գապուլ էյլէտիկի կիպի, վէսաիթէթիյլէ իչթիրա խուսուսունտա թաւսիյաթըն էմրը մուհաֆազ սը իչիւն այրըճա իւճրէթ ալմազ։

ՅԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ
ԵՒ
ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փառք աւելցնել, գեղեցիկ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆի վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ զանազան մոմերէ կը պատրաստուին նաև մեծ խնամքով վերջին նորաձեւութեամբ նկարուած մոմեր, անմրցելի աժան գիներով։ Կը գտնուի նաև հոն հարսի կիւլանթա, քօղք, ջուղքի տնաւկ, զարդարուած կօշիկ ծաղիկ փնջեր, ևն. ևն. ևն.։

Փափաքողներ, հարսնիքի տէրեր, այցելել ուզողներ մեր Նշան Զամիչեանի հարսանեկան մոմերու նոր վաճառատունը, ուր ալ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակին ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՄԻԱԿ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՑ

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Գամանճօ խանի տակ, թիւ 86 20—19

ԱԿԱՄԱՅ ԶԵՂՉ

Այս տարի ձմրան եղանակին ուշանալուն պատճառաւ, Անգլիական մեծ գործարաններէ ամէն տեսակ զգեստեղէնի կերպասներ բերել տուած ըլլալով, մասամբ ձեռքերնիս մնացած է։ Ասիկա վաճառատան մը գործառնութեանց կրնայ մեծ վնաս պատճառել։ Հետեւաբար ակամայ գիներուն վրայ մեծաքանակ զեղչ մը ընել ստիպուած ենք, ձեռքէ հանելու համար ապրանքները։ Կը յանձնարարուի այս բացառիկ առիթէն օգտուիլ։ Դիմել՝ Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, պօղաչաճիին դէմ, Եալտըզ խանի կից, անգլիական կերպասի վաճառատունը։ Գիները վերջնական են։ Կիրակիներն ալ բաց է։ 10—5

ՃԵՐՄԱԿ ԵՒ ԱՌՈՂՋ ԱԿՌԱՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք ազատ մնալ շատ մը հիւանդութիւններէ որոնք բերնի միջոցաւ կը փոխանցուին, եթէ կ'ուզէք ունենալ ճերմակ և առողջ ակռաներ, եթէ կ'ուզէք ապահովել ձեր բերնին, լինտերու և ակռաներուն առողջութիւնը, եթէ կ'ուզէք որ ձեր ակռաները չփտին եւ փտած ակռաներն ալ բժշկուին, գործածեցէք

ՍՈՒԼԱԳԻ ՊԷՆԷՏԻՔԹԻՆ
ՕՇԱՐԱԿԸ, ՓՕՇԻՆ ԿԱՄ ԽՍՈՐԸ

որ Բենեդիկտեան կրօնաւորներու պատրաստութիւնն է և հականեխական է,

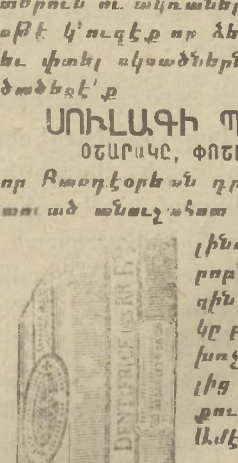

լինտերուն մէջի մէջ բորբոքներ կը ջնջէ, բերանին գարշահոտութիւնը կը բառնէ, կոկորդին ու խռչափողին թարախաւոր նիւթերն ու բորբոքումները կ'ոչնչացնէ։ Ամէնէն ստուգիկ ակռայի ցաւն իսկոյն կը հանէ գործածելու Սուլագ Պէնէտիքթին մէջ թրջուած կտոր մը բամպակով։

Բարիզի 1900ի Առեւտրական ցուցահանդէսին մէջ, ուր այդ ջուրերէն բազմաթիւ նմոյշներ ներկայացուած էին, Սուլագի Պէնէտիքթին ճաշակ և ազդեցութիւն մեծ գնահատման արժանացած, և այս կարգով Փարիզի Պէնէտիքթեան Տնօրէնը առեւտրական ամենամեծ մրցանակ ստացած ու բժշկական, գիտական և արուեստագիտական ամենաբարձր պատուոյ մեդալներ ստացած է։ 30—14

ՕՐ. ՏՈՔԹ. Ա. ՕՖԵԼԻԱ ՆԵՐԿԱՐԱՐԵԱՆ

Գատըգիւղ, Բիւլլա փողոց, թիւ 5

ՍՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 3—8

6—2 ԲԱՑ Ի ԿԻՐԱԿԻՆԵՐԷՆ

ՃԻՇՏ ՁԵՐ ՈՒԶԱԾԸ

Ունենալ գրատուն մը ուր անմիջապէս, և առանց խարուած ըլլալու երկիւղի, կարենաս հայթայթել գրենական պէտքերդ, դիւրամատչելի պայմաններով,—պզտիկ առաւելութիւն մը չէ։ Ահա այդ տեսակ գրատուն մըն է յոյժ պայմանները կը լրացնէ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

Որուն տէրը, Յովհաննէս Գըլըճեան, իրեն նշանաւոր ընտրած է յաճախորդին գոհունակութեան և չահուն մէջ փնտռել իր օրինաւոր վաստակը։

ԳԸԼԸՃԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ ամէն կարգի հայերէն, Թուրքերէն և Ֆրանսերէն գիրքեր գալ, կը հայթայթէ Մանկապարտէզի նիւթեր, Աշխարհացոյց քարտէսներ, բնագիտական և բնապատմական պատկերներ, ձեռագործի նիւթեր։ Կ'ստանձնէ նաեւ տպագրական ամէն տեսակ գործեր։ Դասագիրքերու ճոխ մթերք մը ունի։ Սխալ հասցէի չդիմէք, Մեծ Նոր խանի դրան կից, Կեդրոնական նոր գրատուն Յովհաննէս Գըլըճեանի։ 30—18

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ճ. ԳԱՍԱՊԵԱՆ